

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1903. december 9. d. u. 4 órakor. Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.
 „ „ 11. d. u. 4 órakor. Műszaki bizottság ülése.
 „ „ 12. d. u. 4 órakor. Igazgató választmány ülése.
 „ „ 13. d. e. 10 órakor. Évi rendes közgyűlés.
 „ „ 14. d. e. 10 órakor. Gazd. Egyes. Orsz. Szövetségének nagygyűlése.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1903. évi rendes közgyűlésére,

mely december hó 13-án, azaz vasárnap délután 10 órakor az egyesület székházában (IX., Köztelek-utca 8.) fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv-hitelesítők és jegyzők kiküldése.
3. Emlékbeszéd néhai *Andrássy* Aladár gróf egyesületi alelnök felett. Tartja *Gaal* Jenő dr.
4. *Darányi* Ignác dr. bucsuzó leirata. Az egyesület elismerésének kifejezésre juttatása a volt földmívelésügyi miniszter iránt.
5. *Tallán* Béla földmívelésügyi miniszter leirata hivatalának elfoglalása tárgyában.
6. Szavazatszedő-bizottság kiküldése.
7. Első, második és harmadik alelnök választása három évre.
8. Kilépő 14, lemondott 1 és meghalt 1 választmányi tag helyébe hat évre 15, öt évre

1 és megválasztandó III. alelnök helyébe egy tagnak 5 évre igazgató-választmányi taggá választása (alapszabályok 35. §.).

9. Számvizsgáló-bizottságba öt tag választása.

10. Igazgató-választmány jelentése az 1902/1903. évi egyesületi működésről.

11. Változások a tagok létszámában az elmúlt egyesületi évben.

12. Az egyesület fegyelmi szabályzatának a szolgák büntetésére és elbocsátására vonatkozó határozmányainak módosítása.

13. Számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése az 1902. év zárszámadásáról, vagyoni kezeléséről és vagyoni állapotáról.

14. Az 1904. évi költségvetés megállapítása.

15. Javaslat egyesületi tisztviselő-, segéd- és szolgaszemélyzet fizetésének rendezése tárgyában és annak helybenhagyása.

16. Az egyesület közgyűlése által elrendelt köztelki építkezések és berendezések zárszámadásainak bemutatása és helybenhagyása.

17. Az egyesületi közgyűlés által az építkezésekre megszavazott kölcsönről jelentés és annak tudomásulvétele.

18. Az építkezés és felszerelés folytán a vagyonmérlegben beállott változások bejelentése és helybenhagyása.

19. A kivándorlási kongresszusokra a költségelőirányzaton kívül teljesített kiadások jóváhagyása.

20. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” tagjainak az igazgató-választmány útján a közgyűlés elé terjesztett s írásban foglalt beadványai.*

Budapesten, 1903. november hó 24.

Desseffy Aurél gróf s. k. elnök.

*) Hogy a tagok beadványai és indítványai a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 10 nappal az elnökhöz vagy annak helyetteséhez, vagy az igazgatóhoz beadassanak.

Kedvezményes utazásra szóló igazolványokat december hó 5-ig jelentkező tagjainknak 10 filléres levélbélyeg mellett küldünk. Kérjük az indulás helyét közölni.

Meghívó

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének 1903. évi december hó 14-én, azaz hétfőn d. e. 10 órakor a „Köztelek” nagytermében tartandó évi rendes

VIII. nagygyűlésére.

Tárgyak:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. Földmívelésügyi miniszter képviselőjének és a szövetségi tagok kiküldötteinek bejelentése.
4. *Darányi* Ignác dr. lemondott földmívelésügyi miniszter bucsuzó levelének és az egyesület válasziratának be mutatása.
5. Új szövetségi tagok bejelentése és felvétele.
6. Jelentés a szövetségi iroda működéséről és a Szövetségi Évkönyv bemutatása.
7. *Előadások:* a) *Altenburger* Gyula: „Az életbiztosítással kapcsolatos jelzőkölcsönök.” b) *Laehne* Hugó: „Tapasztalatok a német gabonarakár-szövetkezetek szervezése körül.”
8. Az 1902. év zárszámadásának előterjesztése és a felmentvény megadása.
9. Az 1904. évi költségvetés megállapítása.
10. A Szövetség államsegélye.
11. Az 1904. évi program megállapítása.

Budapesten, 1903. november hó 24.

Desseffy Aurél gróf s. k. elnök.

Minden gazda kérje be most megjelent, 60 oldalas, sok ábrás

— őszi és téli árjegyzékünket. —

Minden gazda tájékozódjék ez árjegyzékből minden anyag, eszköz és gépszükségletének beszerzése előtt. Minden gazda bizalommal forduljon szövetkezetünkhöz, mert nemcsak a közös célt, hanem saját érdekét is ezzel mozdítja elő.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályának

1903. évi december hó 9-én (szerdán) d. u. 4 órakor a „Köztelken“ tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztály ujjaalakulása, bizottságok megalakítása.
2. Gyapjuaukeziók szabályzatának módosítása.
3. Javaslat borju és növendékállatok pusztításának megakadályozása tárgyában és az állatszámítás sürgős elrendelésének kérelmezése a földművelésügyi kormánynál.
4. Állásfoglalás állatok itatásának vásári napon való megszüntetését célzó rendelet ellen.

Tormay Béla s. k.,
sz. o. elnök.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
műszaki bizottságának

1903. évi december hó 11-én (péntek) d. u. 4 órakor a „Köztelken“ tartandó ülésére.

Tárgy:

A jövő évi munkaprogramm megállapítása.

Bolla Mihály s. k.,
b. elnök.

Tengeri hajók ellátása Fiumében.

A „Köztelek“ f. évi november 18-iki számában „Hajóellátás“ cím alatt Dorner Béla urnak egy közleménye jelent meg, mely kapcsolatosan a *Cunard Line* hajóin Fiuméből megindult kivándorlási mozgalommal, tekintettel arra, hogy a szóban forgó hajók utjokra nagy mennyiségű proviantot visznek magukkal, felhívja a magyar gazdaközönséget e körülmény nagy közgazdasági fontosságára. Mielőtt azonban néhány sorban megírnám észrevételeimet, előre is kijelentem, hogy Dorner ur minden szavát-sorát helyeslem, osztom. Jelen soraimmal is csak támogatni kívánom sorainak helyességét, igaz voltát.

Annak idején, mikor a szóbanforgó közleményt olvastam, esodálkozásomat fejeztem ki a felett, hogy e nagy horderejű vállalatra, a kivándorlást lebonyolító hajók élelmezésének kérdésére nem történtek hamarabb lépések; még akkor, mikor az első *Cunard Line* hajó, az *Aurania* Fiume felé utban volt. No de azt hiszem, hogy még sokat, nagyon sokat lehetne, sőt kell is tennünk!

Mindenekelőtt azonban engedje meg Dorner ur, hogy értékes közleményét elemezés alá vegyem s ennek kapcsán, mint oly egyén, aki egyrészt tagja a kivándorlási bizottságnak, másrészt pedig a hajóélelmezés ellenőrző szakközege, a dolgokat a mi szempontunkból megvilágítva, elmondjam nézetemet egyről-másról.

Igenis igaz az, hogy a nagy oceánjáró hajók s így a *Cunard-Line* kivándorlási személyszállító hajói rengeteg mennyiségű élelmiszert visznek magukkal. Czikkiró ur közölte a *Norddeutsche Lloyd*-nak az élelmiczikkek kvantumára vonatkozó adatokat s aki azokat elolvasta, tiszta fogalmat alkothat magának a dolgok mikénti állásáról. A mi esetünkben az *Aurania* nem vett ugyan annyit fel, amint ez az alábbi adatokból is kitűnik, mint amennyit felsorolva láttunk, de ennek oka van. Az *Aurania* ugyanis már New Yorban ellátta magát s minthogy maga a hajó is kisebb, utasa pedig kevés volt ezuttal, természetes, hogy nem vehetett fel annyit, mint pl. a német *Lloyd*.

Az *Aurania* első utja alkalmával Fiuméből beszerzett élelmiczikkek jegyzéke:

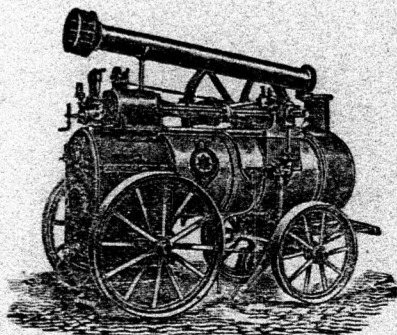
	angol font
Hal	200
Borjúhus	200
Sertéshus	200
Marhabél (friss)	50
Kávé	500
Liszt	200
Marhahus	2000
Burgonya	6600
Paradicsom	100
	drb
Csirke	100
Tyuk	100
Pulyka	24
Liba	12
Kacsa	18
Nyul	6
Tojás	5000
Saláta fej	48
Körte	50
Retek	50

A következő utjában legnagyobb valószínűség szerint jóval nagyobb lesz a szükséglete, mint első utja alkalmával volt. De a *Carpathia*, mely ugyancsak New-Yorkból indult el s utban van már Fiume felé, minthogy körülbelül 2,100 utast hoz magával, minthogy továbbá az *Aurania*-nál majdnem kétszeresét nagyobb, szóval a nagy német *Lloyd* hajókkal nagyság s egyéb tekintetben versenyez, igen valószínű, hogy szintén ugyanannyi élelmiszert vett föl s annak idején, mikor visszafelé megy New-Yorkba, vesz fel, mint a német *Lloyd* hajók. E tárgyra különben annak idején még visszatérek, hogyha majd a szükséges adatok kezeim közt lesznek.

Lássuk már most az élelmiszerek beszerzési módjának kérdését is.

Hogy a kivándorlási forgalom lebonyolítására hivatott *Cunard Line* hajók szükségletüket eddig New-Yorkból szerezték be és hogy valószínűleg jövőben is onnan szerzik be annak egyrészt, az oka abban rejlik, hogy a társaság szervezeti szabályrendeletében olyan élelmiczikkek vannak felsorolva, melyek nálunk nem szerezhetők be, teszem angol hus, baromfi, zöldség és gyümölcs-konzervek. Másrészt a kormány által összeállított élelmiszer-jegyzékben viszont olyan tételek vannak, melyek csak nálunk lesznek beszerezhetők, mint például savanyu káposzta, paprika stb. A proviant igen tekintélyes része azonban s ez a legfontosabb, úgy ott, mint nálunk is beszerezhető, minő *friss hus, baromfi, hal, mindenféle friss vagy szárított konyhakerti növény, liszt, gyümölcs, cukor, sör és borok*. Minket tehát ez a kérdés érdekel közelebbről, nem a különlegességek s itt minden követ meg kell mozgatni, hogy a hajók élelmezésére ezek minél nagyobb mennyiségben nálunk és nem másutt szereztessek be! A hajó mely utjában Fiume felé élelmiczikkeinek legalább is 75% utközben elfogyaszlja feltéve természetesen, hogy utast hoz magával mint most a *Carpathia*, a visszautazásra Fiuméből, mint végállomás, illetve mint kiindulási pontból kell a szükséges mennyiséget felvennie. Czikkiró ur említi, hogy a német *Lloyd* egy hajója 80-90 drb nagy vágómarhát, 200-300 apró szurt állat és 2-3000 baromfit, illetve ennek megfelelő hust (frissen és elkészítve) vesz fel 7-9 napi tengeri utjára: Az *Aurania* első utja alkalmával ennél ugyan jóval kevesebbet vitt magával, de *new-yorki proviantja jórészt érintetlen volt még**) s egyébként is a hajó, mint fentebb jeleztem, kisebb, ami ugyan nem zárja ki annak lehetőségét, hogy jövő utja alkalmával *mostani proviantjának kétszeresét vagy háromszorosát ne vegye fel, amikor a már közölt adatokkal egyezni fog*. A *Carpathia* sem valószínű, hogy mostani, Fiume-new-yorki utjára czikkiró ur által közölt mennyiséget magával vihessen, mert a kivándorlás iránya még nem mondható teljesen fumei irányba tereltnék, hanem csak később, esetleg néhány hónap múlva, mikor egyrészt a kivándorlási törvény életbe lépett, másrészt maguk a kivándorlók látják be a Fiumén át való kivándorlás nagy előnyeit Hamburg, Bréma, Havre, Genua stb. kivándorlási városok fölött s amidőn tetemesebb számuk miatt, a hajók

*) Tekintetbe kell venni azt is, hogy az volt a hajó első fumei utja és a hajó kapitánya is ismeretlen volt még a fumei élelmezési viszonyokkal, tehát New-Yorkban biztosította magát és tömte tele éléskamráit.

HASZNÁLT GŐZCSÉPLŐ KÉSZLETEK.

Szücs Ödön, Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 66. sz.

Használt gőzcséplő-készletek gondosan kijavítva, teljes szavatosság és kedvező feltételek mellett. Veszek használt gőzcséplő készleteket és elvállalom ilyeneknek jóállás mellett való javítását is.

HASZNÁLT GŐZCSÉPLŐ KÉSZLETEK.

élelmezésének...
mészetéből...
Fiuméből...
felvenni, mi...
azt képzeln...
mely mint...
2100 utast...
személyzetét...
New-Yorkból...
hanem viss...
szabad itt a...
hajók nem ki...
azok árut is...
áruvitelből...
alkalomkor...
ásványvizet...
Már az áru...
ból s még...
beszerzésén...
tásához. Kü...
megérkezte...
utazása után...
lagossággal...
czikkiró ur...
mezés kérdé...
ség figyelmé...
kívül fontos...
külföld remé...
versenyből, c...
egész forgal...
folytán beáll...
lenül az orsz...
fogja. Rész...
a helybeli p...
Különösen a...
ben is drága...
mosan és ter...
kedni. Azon...
kapcsolatos...
ban beszerze...
taltam. A hu...
a rendes na...
ugyanígy fog...
mészetesen n...

Ezzel e...
t. czikkiró ur...
t. i. azt, hogy...
ségletet besze...
nem közömm...
közvetett va...
fogyasztó ke...
hogy más sz...
vágja zsebre...
De épp oly...
azaz jobbadá...
amelynek me...
élelmiczikket...
ismerem mé...
e kérdésben

élelmezésének kérdése ugyszólván a dolog természetéből kifolyólag a Fiume-New-York vonalra Fiuméből oldatik meg. *Ekkor nem annyit fog jelvenni, mint a német hajók, de többet.* Mert azt képzelnem sem lehet, hogy valamely hajó, mely mint pl. a *Carpathia*, amely körülbelül 2100 utast hoz magával, nem is említve nagy személyzetét — annyi proviantot vehessen föl New-Yorkból, hogy nemcsak a fumei utra, hanem visszafelé is elegendő legyen. Nem szabad itt azt sem elfeledni, hogy ezek a nagy hajók nem kizárólag személyszállító hajók; *visznek azok árut is, még pedig igen örömet, mert az áruvitelből befolyó összeg netto bevétel ilyen alkalomkor.* Az *Aurania* is temérdek mennyiség ásványvizet visz magával közvetlen Amerikának. Már az áru is nagy volument foglal el a hajóból s még ez is hozzájárul a proviant beszerzésének bizonyos korlátok közzé szorításához. Különben e tárgyhoz, a *Carpathia* megérkezte, illetve Fiuméből történt visszautazása után lehet kimerítően és kellő tárgyilagossággal hozzá szólni. Addig is azonban cikkiró ur abbeli intenciója, hogy az élelmezés kérdését az OMGE. útján a gazdaközönség figyelmébe ajánlja, rámutatván egy rendkívül fontos értékesítési piacra, ahonnan a külföld remélhetőleg ezuttal kizárható lesz a versenyből, csak elismerést érdemel. Maga az egész forgalom, amely a hajók élelmezése folytán beáll, a helybeli forgalmat s közvetlenül az ország kiviteli forgalmát csak növelni fogja. Részemről ugyan aggodalommal vártam a helybeli piacon a termények áralakulását. Különösen attól tartottam, hogy Fiume különben is drága élelmezési piacon az árak rohamosan és természetellenesen fel fognak emelkedni. Azonban eddig nem áremelkedést, de kapcsolatosan a hajó ételemszükséglet Fiumében beszerzett részével, árhanatlást tapasztaltam. A hus pl. határozottan olcsóbban kelt a rendes napiárnál is. Hogy aztán jövőben is ugyanígy fognak-e az árak alakulni, azt természetesen megmondani előre nem lehet.

Ezzel elértünk volna azon ponthoz, amit t. cikkiró ur nem említ idézett közleményében t. i. azt, hogy mi módon lehetne az élelmiszerszükségletet beszerezni? A gazdára nézve azt hiszem nem közömbös dolog az, hogy terményei közvetett vagy közvetlen uton jutnak-e a fogyasztó kezéhez, jelen esetben a hajóra, hogy más szóval éljek, a várható hasznot ki vágja zsebre: a bizományos-e vagy a gazda? De épp oly érdeke ezt tisztázni a hajónak, azaz jobbadán és főleg az utazó közönségnek, amelynek meg kell fizetni azt a tápszert vagy élelmiszert, amit a hajón ha olcsó, ha drága. Nem ismerem még az OMGE. álláspontját, nézetét e kérdésben s addig nem is szólok hozzá. Azt

hiszem azonban ez a kérdés helyes megoldása és nyélbeütése van olyan fontossága, mint az egész hajó élelmezésének azon része, melynek ellátását magyar terményekből kellene fedezni. Egy dolgot azonban mégis elmondok. Nem kell sokáig konferálni és ülésezni a kérdés fölött, mert félek, hogy a szomszéd szemfüles emberei addig, amíg nálunk zöld asztal mellett tanácskoznak, a már kikapart sült gesztenyét előlünk elviszik. Még igen élénken él bizonyára magyar gazdáink emlékezetében az angol lószállítás ügye. Jó lesz részen lennünk. *Betegh Lajos.*

Csak néhány megjegyzést óhajtok fűzni ezen érdekes fejtegetéshez. Örülök, hogy a cikk elején említett közleményemben foglaltak ezen *legilletékesebb* helyről is helyeseknek és valóknak ismertettek el.

Az első kérdés tehát, azaz 1. hogy a hajó-ellátáshoz minő és mennyi élelmiszer szükséges? 2. hogy annak fődözésére a magyar termelés és kereskedelem képes-e? tehát rendezve volna. Mig tehát a tenger hullámain az oceán-gözös felénk közeleg, addig mi készülődhetünk és kombinálhatunk.

A második főkérdés, azaz, hogy a „hajó-proviantot” hogyan, miképpen és mi módokat mellett szállíthatnók? akkor kerül megvitatásra és eldöntésre, ha a hajó megérkeztekor (december 15-én) a helyszínen megjelenünk és a tett tapasztalatok alapján tárgyalásokat indítunk, vagyis indítanak az erre hivatottak.

Addig tehát várunk és kérjük a *kormány-nak* és az „*Adria*” tengerhajózási társaságnak, mint a Cunard Line magyar képviselőjének előleges támogatását. *Szerk.*

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Magyarország szarvasmarha-állományának apadása.

IV.

A „*Köztelek*” f. év 91. számában megjelent ily című és a 92. számában megjelent „A depekoráció veszélye közgazdasági szempontból” című cikk oly fontos kérdést tárgyal, mely kérdéshez gyakorlati szempontból hozzászólni és belőle a tanulságokat levonni szükségesnek tartom. Szarvasmarhaállományunk kétségen kívül apad. Bizonyosárra arra a már tulumagrasra felhajtott árak és azon körülmény, hogy úgy fejőstehenekben, igás és hizlalni való ökrökben a felhajtás vásárokon annyira apadt, hogy a gazda már alig képes szükségletét fedezni. Oly vásárokon, ahol még néhány év előtt pl. fejőstehenekben a felhajtás 2—300 drb volt és azoknak ára 200—300 korona körül forgott, már utolsó időben a felhajtás alig 100 drbot tesz ki és az árak 3—500 koronára emel-

kedtek. Igásökröt (különösen fehér ökröt) csak 25—40% ártöbblettel lehet beszerezni, ugyszintén a bekötési való tarka ökrök ára 25%-kal emelkedett. Ezek oly tények, amelyek a szarvasmarhaállomány apadására következtetnek és gondolkodóba kell hogy ejtsék a gazdát, hogy hová jutunk, ha ezen körülmények állandóvá válnak?! Az apadás okát én is elsősorban a borjúk túlnagymérvbeni levágásában és különösen azok nagymérvben való exportjában találok.

Ezt okvetetlenül korlátozni kell. Idebenn a vágóborjúra kivetett adó nagymérvű fokozása volna azon alkalmas eszköz, amely a borjúk pusztításának gátat vetne, a kivitelre nézve pedig néhány évre a borjúkivitel teljesen be kellene szüntetni, illetve törvénnyel, kormányrendelettel betiltani. A tenyésztési kedv fokozására jársonként nagymérvű borjú illetve üsződíjazásokat kellene eszközölni annál inkább, mert mig bika illetve bikaborjúkban már tulprodukczió észlelhető, addig az üszők tenyésztése nálunk aránylag el van hanyagolva, és kívánatos volna, hogy a tenyészanyag irányu szaporodása fokozódjék. És ebben elsősorban az állami tenyészetek járjanak jó példával elől. *Minden-esetre azonban a vágóborjúk kivitele betiltandó.*

Ezen kérdés egy a mezőgazdaság érdekének, mint pedig a nemzetgazdaság szempontjából oly fontos, hogy érdemes arra, hogy az illetékes tényezők azt beható tanulmány tárgyává tegyék és a szükséges intézkedések mielőbb foganatosíttassanak. *Gerő Viktor*

TALAJJAVÍTÁS.

Rovatvezető: Krassay Jenő.

Az Egyesült-Államok öntözési tervei.

Roosevelt, az Egyesült-Államok elnöke, a napokban úgy nyilatkozott, hogy ő szívesen látja az Egyesült-Államokba való kivándorlást, csak azt óhajtana, hogy a kivándorlók ne az ipari góczpontokon telepedjenek le, mint ipari munkások, hanem vonuljanak beljebb az Egyesült-Államok távolabb fekvő államaiba s ott a farmokban, tehát a mezőgazdaságban vállaljanak munkát. Ezen kijelentését azzal okolta meg, hogy a bevándorló ipari s bányász munkások igénytelenségüknél fogva az ügyes üzerek által arra használtatnak fel, hogy a belföldi munkások munkabérét lenyomják. A mezőgazdaságban azonban — mondja Roosevelt — nagyon kellene a munkáskéz, mert a farmtulajdonosoknak állandó munkáshiánnyal kell küzdeniök.

Eddig az elnök kijelentése, de mi azt hisszük, hogy nemcsak a mezőgazdasági munkáshiány indította az elnököt a fenti kijelentésre, hanem az is, hogy az Uniónak kerekén egy harmada még mindig az állam tulajdonát képezi s még nem ment át a magánosok tulajdonába. A szövetségi földbizottság évi jelentése szerint az 1902. évben az állam 19.488.535 acre földet adott el, 3.925.739 acre-vel többet, mint 1901-ben. Az eladott területek nagyrészen azonban oly természetű az éghajlat, hogy kevés az eső. Ha tehát ezen részek gazdasági kihasználását, megművelését akarják, okvetlenül gondoskodniök kell a mesterséges öntözésről.

MALOM-
BERENDEZÉSEK

OLAJSAJTOK-
ÉS GÉPEK

KONKOLY-
VALASZTOK

KAPHATÓK
BUDAPEST, V. KER.,

GRAEPEL HUGÓ

GÉPGYAROSNÁL
VÁCI-UT 40—46. SZ.

A mesterséges öntözés kérdése megoldást is nyert az Egyesült-Államok kongresszusának egy törvénye által, mely a nagy kiterjedésű területek feltörését mondja ki. Nevezetesen a többek között elrendeli, hogy Arizona, Colorado, Kalifornia, Idaho, Kansas, Montana, Nebraska, Nevada, New-Mexiko, Észak-Dakota, Oklohama, Utah, Washington és Wyoming, tehát összesen 14 állam területén eladott földrészekből befolyó összes jövedelem levonva ebből a helyi földhivatalok költségeit és 5%-ot, mely a fennálló törvények értelmében az egyes államok kulturális céljaira szolgál egy közös alapba folyjon be. Ezen alapról lesznek fedezendőek a földmérés, illetőleg az öntözési munkálatok kiadásai. Senki sem szerezhethet meg magának vízjogot nagyobb területre, mint 160 acre-ra s ezen vízjog is csak valódi gyarmatosoknak, letelepülőknél adható. A vízjogi engedélyesek kötelessége az öntözendő földterület közelében lakni.

Az 1902. évben a földterületek eladásából kerekén 3 millió dollár folyt be az alaphoz legalább is ily összegnek befolyását várják a jövő évben. Ezen 6 millió dollár áll a belügyi államtitkár rendelkezésére, kinek felügyelete alatt az öntözési munkálatok állanak. Az öntözési szisztéma hívei nagy támaszt nyertek az Unió elnökében, ki a kongresszushoz intézett beszédében az öntöző csatornák kérdését melegen felkarolta.

Az Egyesült-Államok mezőgazdasága már eddig is roppantul emelkedett s pár évtized alatt nemcsak abba a helyzetbe került, hogy az óriásilag emelkedő belfogyasztásnak tudott eleget tenni, hanem feleslegével oly kivitelre tett szert, mely kivétel még a mezőgazdasági országokban is, mint pl. Magyarország, versenyt okoz a termelőknek.

Nem akarunk e helyen az Egyesült-Államok mezőgazdaságának évi termelésére és kivitelére kiterjeszkedni, mert az úgy is mindenki előtt ismeretes, csak egy adatot tartunk fontosnak felemlíteni s ez az, hogy az amerikai mezőgazdaságban kukorica, buza, árpa, zab és roszból 4 milliárd busel termése volt az 1901. évi 3 milliárd busellel szemben. Ha már a szerencsés időjárás ily emelkedést okozhat a mezőgazdaságban, úgy egyrészt azt kell következtetnünk, hogy az öntözési művek létesítése után a termés még fokozódni fog, másrészt az évi termés oly ingadozásoknak, mint eddig, nem lesz kitéve, nem szólva arról, hogy a mezőgazdasági üzemek belterjessége csak nyerhet.

A felsoroltakból mi is okulhatunk s újlag hangoztatjuk, hogy a nagy magyar Alföld öntözése, kivált takarmánytermesztési szempontokból elsőrendű gazdasági kérdés.

Környei Géza dr.

ÁLLATÉRTÉKESÍTÉS.

Rovatvezető: Dorner Béla.

Sertések eladása a kőbányai szokvány alapján.

A következő kérdés érkezett a „Köztelek” szerkesztőségéhez:

„Régi sertésenyésztő vagyok és sertéseim eladásánál eddig sohasem volt bajom. Ujabbban azonban folyton követelőznek rajtam a vevők. Eladtam 65 darab bizott sertést egy hentesnek, úgy, amint szoktam: a kőbányai szokvány alapján. Most a vevő 3 darabért, mert azokat tőle borsóka miatt elkobozták, tőlem kártérítést követel.

A „Sertés Magyarországon” nevű könyvet átvettem és abból úgy látom, hogy kártérítésre nem vagyok köteles. Igazam van-e? Kérnék ezügyben tájékoztatást, hogy a kérdést alaposan megismerhessem.”

Mióta a fővárosban a sertésközvágóhid megnyílt, tehát mióta a fővárosi henteseknek a háznál levő vágás eltiltatott és a husvizsgá-

lat a kellő alapossgal és szigorral végezhető, az elkobzások is gyakoribbak lettek; természetes folyománya ennek az, hogy a vevők az eladókon keresik kárunk megtérítését és megszapordítják a kártérítési pörök is.

Ezen dolgokkal a kisiparosok szaksajtója, de még a napisajtó is élénken foglalkozott bizonyos időben, főleg a fővárosi sertésközvágóhid megnyitása után és szellőztette a husiparosság panaszait, sőt a *husdrágulás* okait is ezen kérdésben vélte fölalálni, oda konkludálva, hogy a kőbányai sertéskereskedelmi szokások egyik pontja — az alább ismertetendő 10 §. — roppant sérelmes a hentesekre, tehát hatályon kívül helyezendő.

A husdrágulásnak, mely körülbelül tényleg összeesik a sertésközvágóhid megnyitásával idejével, ehhez semmi köze; más okok idézték azt elő, mint azokra már többször rámutattam. Hogy pedig a szokvány ezen pontja sem oly veszélyes a vevőkre, mint látszik, azt alábbiakban igyekszem kimutatni.

Ezen kérdés ma tagadhatatlanul fontos és megérdemli, hogy vele kimerítőbben foglalkozzunk. Kimerítőbben foglalkozzunk azért, mert föl kell világosítani a tenyésztők és kereskedők egy részét is e kérdésben, hogy kiki tudja, hogy mire köteles, vagy mit tartozik és mit nem teljesíteni a *mostanában oly sűrűn föl-támadt követelések* közül.

A „Budapest—kőbányai sertés kereskedelmi szokások” 1. §-a kimondja, hogy „ezen szokások mindazon sertésadásvételi ügyletekre nézve kötelezők, melyek Budapest-Kőbányán kötöttek meg.

A *nem Kőbányán kötött sertésadásvételi ügyletekre* ezen szokások csak akkor kötelezők, ha az *ügylet az ezen szokásokra való hivatkozás mellett* lett megkötve.

Ha a Kőbányán kötött ügyletekre nézve ezen szokásoktól eltérő megállapodás történik, ezt az köteles bizonyítani, aki azt állítja.”

Kérdéstevő tehát — föltéve, hogy ezt az adásvételi ügylet megkötésénél hangsúlyozta, tehát kikötötte és azt vevő elismerte — sertéseit a kőbányai szokások alapján adta el.

Ha pedig az eladó a sertéseket a kőbányai szokások szerint adta el, akkor vállalta a vevő a szokások 10. §-át is, mely így szól: „a vevő csak egészséges sertéseket köteles átvenni, de ha az átvétel már megtörtént, az eladó a vevőnek a *sertések egészségi állapotáért nem felelős*; nem felelős az egyes sertésekben netán már az *átadáskor rejtett belső hibáért* vagy betegséget sem.”

Eszerint az eladó a vevőnek szavatossággal nem tartoznék *rendes körülmények között*. (Hogy mikor tartoznék *rendes körülmények között* szavatossággal? azt alábbiakban igyekezem kifejtetni.)

A szavatosság kérdése nálunk ma úgy áll, hogy külön állatszavatossági törvényünk még nincs és bíróságaink a kérdést különböző jogrendszer alapján bírálják fölül.

A *római jogrendszer* szerint az eladó a vevőnek az eladott dolog minden rejtett hibájáért (helyesebben: hiányáért) felelős, mely az eladott dolog értékét vagy használhatóságát megszünteti, vagy csökkenti. Hogy a hiány minő? azt az ítélkező bíró esetenként dönti el. Hogy a hiba az állatban már az átadáskor megvolt-e vagy sem? azt a vevő köteles bizonyítani.

A *germán jog* szerint az eladó — kivéve a kikötést vagy a *dolus* (rosszhiszeműséget) esetét — csak meghatározott hibákért és csak meghatározott határidőn belül szavatol, olyképpen, hogy a határidőn belül nyilvánuló hibákról azon vélelem áll fenn, hogy az, vagy azok az átadáskor megvoltak az állatban.

A *vegyes jogrendszer* szerint az eladó szavatol az állatnak minden lényeges és már az átadáskor megvolt hibájáért, ha a hibák a meghatározott határidőn belül nyilvánulnak, vagy ha az állat az átvétel után 24 órára megbetegszik vagy elhull. Ha a bikák a „védelmi időn”

tul nyilvánulnak, vagy ha másféle, azaz meghatározott hibák (főhibák) *kívül levő* más hibák nyilvánulnak, a vevőnek kell azt bizonyítani, hogy a hiba az állat átadásakor már megvolt.

Hazai joggyakorlatunk ezen legutóbbi (vegyes) rendszeren fölépülő *osztrák polgári törvénykönyv* rendelkezéseit tette magáévá és *leginkább* ezen alapon ítélkezik az állatszavatossági pörökben. (Nem mindig és minden esetben de — leginkább. Ma már sok bíróság zsinórmértékül tekinti a magyar polgári törvénykönyv tervezetének rendelkezéseit is.)

A dolog azonban úgy áll, hogy az eladó szavatosságát bizonyos esetekben megállapító jogszabály azt is megengedi, hogy a felek *eltérően* állapodhassanak meg a szavatossági kötelezettség tekintetében, olyformán, hogy az eladó szavatosságát szerződésileg — *kizárják*. Így zárja ki a *kőbányai szokások* 10. §-a az eladó szavatossági kötelezettségét. A bíróság pedig ezen szokványt, mint kereskedelmi szokást, mint a felek akaratának „védelmezését” — *figyelembe veszi* és azt a felek különös megállapodásának hiányában alkalmazandó jogszabálynak ítéli. Ezen szokások 10. §-ának kötelező erejét a budapesti magyar királyi ítélőtábla is már többszörösen kimondotta.

Az állatkereskedelmi szavatosság tehát a adásvételi ügyletekben — *szerződésileg kizárható*. Csupán a „szándékos kötelemszegésért való felelősség” *nem zárható* ki, mint tisztességbe ütő közö cselekmény. Így a magyar polgári törvénykönyv tervezete is azon álláspontot foglalja el (1162., 1429. 1450 §§.), hogy „az eladó szavatosságát kizáró, vagy korlátozó kikötés hatálytalan, ha az eladó a hiányt rosszhiszeműen elhallgatta a vevő előtt.”

A kőbányai szokások 10. §-ában, vagy az adásvételi szerződésben foglalt kikötés tehát csak akkor *nem érvényes*, ha az eladó részéről *dolus* (rosszhiszeműség) esete forog fenn.

Miután tehát a kőbányai szorvány a *felek szerződésének alkatrészéül* tekinthető, az a fönnálló joggyakorlatban megállhat, a jogrend nem sérti, azzal nem ellenkezik és bíróságaink azt „respektálják” is.

Az, hogy ezen állapot a husiparosokra káros volna, csak egy állítás, mely a husiparosság mai nehéz boldogulási viszonyai által többé-kevésbbé megindokolt talajból csirázott ki.

A kőbányai szokások e pontjának megbolygatása nem volna üdvös és nem hozna előnyöket sem az eladóknak, sem a vevőknek; e pontnak csakis további változtatlan föntartását kívánhatják azok, akik a sertéskereskedelem és értékesítés titkaiba beavatottak.

Ezen kikötés csakis előnyöket rejt magában.

Előnyös az az *eladóknak*, mert mentesíti őket a zaklatástól, a jogtalan követelésektől (a tudatlanokat a kizsákmányolástól) és főleg attól, hogy az eladónak a vevő köteles gondosságának elmulasztása esetén oly hiányokért is kelljen szavatolnia, melyek esetleg nem is az ő — azaz az eladó — hibájából erednek, vagyis mely hibákat a vevő a köteles gondosság betartásával a vételnél már az állaton észrevehett volna.

Előnyös-e pont a *vevőkre* is, azaz nem hátrányos rájuk sem, mert ők ezen kikötés *ellenértékét* az *olcsóbb bevásárlási árral* kapják meg, ez pedig legtöbb esetben paralizálja a hátrányokat. *Mindkét félre*, tehát az egész sertéskereskedelemre előnyös, mert visszatartja a feleket az apróbb kártalanítási pöröktől, a czéltalan „veszekedésektől”, midőn a pör költsége (ügyvéd, utazás, szakértők stb.) sokkal magasabbra rug, mint a pör tárgyának az értéke.

(A vevők különben a kérésélyeket már azáltal is csökkentették, hogy a budapesti piacon szövetkezethe tömörülve quasi biztosítják magukat, azaz az elkobzott sertések árát kölcsönösség alapján maguk között megosztják, tehát kártalanítják.)

Addig tehát míg külön állatszavatossági törvényünk nem lesz, a kőbányai szokvány ezen

kikötése hézagpó becses dolog, mely az eladónak és így simábbá, biztosabb is tesz szolgálatot által, az elkobzás károk is enyhített

Ü
Rovatve

A kicsépelet séne

A *magja* ve szalmájának érték Gusztáv ur által a ban felvetett ké számában én is kérdés főleg a *kő lenszalmát nem lehet értékesíteni* mint a minő az i

Ezen kérdés hivatkozott felszólékeket, amelyeket lenhez kötnek és irányuló lentermes kőro hiányos minő azokra a czélokra (nyerésre), mint az rostjáért természet

A két kőro állításával azt annak, hogy miér végelt természet nálunk létező len nem lehet érte nagyobb árértéle telep tulajdonosa is magyarázatot Horváth Gusztáv természetlen kő tanyai gyár tulajd vásárol ugyan a kőro, de ezt, min jeleztem, nem megfelelő kezelés tömege nem vált ahol ezen anyag nélkül (pozdorjása Horváth Gusztáv a „Köztelek” 61. desére a *kellő* va találja.

Akkori elfogl távollétem miatt helyzetben, hogy a ből felszólaljak, a a kérdésre adott sésesnek látok a ur igénytelen fejte illetőleg olyat mag mondottam. De az felszólalásnak, mi a lenértékesítés ké

kikötése hézagpótló, nélkülözhetlen és igen becses dolog, mely nem károsítja a vevőt, használ az eladónak és így a sertéskereskedelem menetét simábbá, biztosabbá teszi és a közlelmzésnek is tesz szolgálatot, főleg most, hogy a huspároló által, az elkobzás által a husiparosokat sújtó károk is enyhítették. *Drn.*

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

A kicsépell lenszalma értékesítésének kérdése.

I.

A magja végett termesztett len kicsépell szalmájának értékesítése érdekében Horváth Gusztáv ur által a „Köztelek” f. é. 25. számában felvetett kérdéshez ugyane lapok 56. számában én is hozzászóltam. A tisztázandó kérdés főleg a körül forgott, hogy a kicsépell lenszalmát nem lehetne a hazai lenkikészítő gyáraknál értékesíteni és pedig jóval nagyobb áron, mint a minő az illető gyáraknál most elérhető.

Ezen kérdés tisztázása szempontjából fent hivatkozott felszólalásomban jeleztem azon kelleket, amelyeket a rostja végett termesztett lenhez kötnék és rámutattam a magnyerésre irányuló lentermesztésnél visszamaradó kicsépell kóró hiányos minőségére, amely miatt az utóbbi azokra a czélokra (szövőiparhoz való fonalnyerésre), mint azon termény, melyet egyenesen rostjárt termesztene, nem alkalmas.

A két kóróanyag minőségének szembeállításával azt hittem, magyarázatát adom annak, hogy miért nem értékesíthető a magja végett termesztett len kórója rendszeresen a nálunk létező lenkikészítő gyáraknál s miért nem lehet érte ezidőszert jelentékenyen nagyobb árt elérni, mint aminőt a nagy-tanyi telep tulajdonosa ajánlott. Megkísérlettem arra is magyarázatot adni, hogy miért fizethet Horváth Gusztáv ur vevője a magja végett termesztett len kórójáért többet, mint a nagy-tanyi gyár tulajdonosa, aki mellékesen szintén vásárol ugyan magnyerésre termesztett lenkórót, de ezt, mint hivatkozott közleményemben jeleztem, nem dolgozza fel rosttá, hanem megfelelő kezelést után, amelynél az anyag tömege nem változik, értékesíti a külföldön, ahol ezen anyagot szintén további feldolgozás nélkül (pozdorjásan) használják fel.

Horváth Gusztáv ur ezen fejtegetéseimre a „Köztelek” 61. számában kijelenti, hogy kérdésére a kellő választ közleményemben nem találja.

Akkori elfoglaltságom, majd hosszabb ideji távollétem miatt csak most vagyok abban a helyzetben, hogy a szóbanforgó kérdésben újból felszólaljak, amit Inkey István br. urnak a kérdésre adott találó válasza után is szükségesnek látok azért, mert Horváth Gusztáv ur igénytelen fejtegetéseimet tévesen magyarázta, illetőleg olyat magyarázott ki belőle, amit nem mondtam. De azért is szükségét érzem újabb felszólalásnak, mivel időközben más oldalról a lenértékesítés kérdésében olyan közlemények

jelentek meg, amelyek a kormánynak a lenkikészítő gyárak létesítésénél való közreműködését érintik, e mellett a lentermesztés és értékesítés kérdését a magnyerési és rostnyerési irány eltérésének figyelmen kívül hagyásával oly módon zavarják össze, hogy az ügynek vélek szolgálatot tenni azzal, ha észrevételeimet megteszem.

Ezek előrebocsajtása után mindenekelőtt közleményem czáfolatával foglalkozom. Horváth Gusztáv ur eredeti állításának támogatására újabb cikkében azt kérde: „Ha a mi gyáraink a kicsépell lenszalmát nem használhatják (dolgozhatják fel), akkor miért ígért a nagy-tanyi beváltó telep tulajdonosa Nagy-Tanyra szállítva 2 kor. 80 fillért . . . jelen esetben tehát tévedés sem fordulhatott elő, hogy t. i. lenrost helyett vette volna meg” . . . Ezen ellenvetésre az az észrevételem, miszerint közleményemben nem állítottam azt, hogy Fiedler János ur egyáltalán nem használhatja a magja végett termesztett len kóróját, hanem a felvetett kérdésnek megfelelően a súlyt arra helyeztem, hogy a nagy-tanyi lengyár nem dolgozhatja fel a kicsépell lenszalmát (arra a czélra, amelyre a gyár létesített). Az már egészen más kérdés, hogy Fiedler János ur, vagy más lenkikészítő gyár tulajdonosa megvásárolhatja-e a magja végett termesztett len kóróját, ezt magam sem vontam kétségbe, sőt utaltam arra, hogy nevezett gyáros a magja végett termesztett lenkórót is megvásárolta, ez az üzlet azonban egész külön vállalkozása. Az a tény, hogy Fiedler J. ur a kérdéses kórót is esetleg nagy-tanyi lenkikészítő gyárába szállíttatja, az a dolog érdemén, mely szerint a magja végett termesztett len kórója rosttá feldolgozásra alkalmatlan, — nem változtat. A magja végett termesztett len kóróját különben Fiedler néha nem is szállítja telepére, hanem kellő előkészítés után egyenesen küldi a megrendelő czéghöz Németországba és ha telepére szállíttatja, ott csak egyszerű kezelésnek veti alá, s az egész tömeget továbbítja. Tehát ezen üzletnél nem is mint gyáros, hanem csak mint kereskedő szerepel.

A míg tehát a rostnyerésre megfelelően termesztett kóró a szükséges áztatás, szárítás, törés, tilolás után csak mint rost és szősz kerül kivitelre fonógyárak részére, addig a magja végett termesztett kórót Fiedler egyszerű előkészítés után pozdorjásan adja el külföldi vevőnek párna készítéshez. Ez a két eltérő feldolgozás már igazolja azt, hogy az előbbi anyag nagyobb értéket képvisel és a szállítás költsége nem nyomja annyira, mint az utóbbi tömeges árut, s így a rostnyerés igényeinek megfelelően termesztett kóróért, amelyből értékesebb gyártmányt állítanak elő, jóval több fizetendő, mint a magja végett termesztett kóróért, amely ilyen czélra nem alkalmas.

Czikkiró ur azonban azt, „hogy a kicsépell lenszalmát mily czélra használja fel a nagy-tanyi telep, nem kutatja, de hogy” szerinte „a hazai telepeink is feldolgozni képesek a kicsépell lenszalmát, azt az említett eset igazolja.”

Ezen idézet második részének téves voltát már kifejtettem az előzőkben. A kijelentés első részére azonban vissza kell térnem. A kijelentés ezen részét csak úgy értelmezhetem: el-

adóra közömbös, hogy vevő az árut mire használja fel, az egyik is len, a másik is len, vevő tehát adjon egyikért is annyit, mint a másikért. Vajon jogos-e ez a kívánság? Ha a dolog így állna, akkor miért az alföldi aczélos árpát, a melyet csak takarmánynak szoktak használni, sörárpa árban, vagy a magbüköny szalmáját bükönyszéna helyett, vagy tovább menve miért nem veszi meg a répaczukorgyár a takarmány-répat cukorrépa helyett, hiszen cukor abban is található. Azt hiszem, ezt egy gazda sem fogja kívánni, pedig ezen terményeknél is fordulnak elő kivételek: takarmányszűk évben, aki rászorul, a bükönyszalmát is jól megfizeti s az is előfordul, hogy árpát, mely rendes körülmények között sörárpanak szóba sem jöhet, sörgyáros veszi meg. Ez és hozzá hasonló akárhány felhozható példa igenis azt bizonyítja, hogy az ár alakulására nagy befolyást gyakorol az áru minősége s a természet saját kára nélkül nem hagyhatja figyelmen kívül a termény minőségét.

Ellenvetésem gyengítésére Horváth ur még azt hozza fel: „czikkiró ur (már mint én) azt is mondja, hogy a magja végett termesztett lenkóró is alkalmas néha rostnyerésre” . . . csakhogy az én kijelentésemben hangsúlyoztam azt, miszerint ez csak kivételes dolog és utaltam arra is, hogy az ilyen anyagot csakis olyan gyárak használhatják fel, amelyeknek alárendelt készítményeihez silány anyag is megfelel, amelyeknél a fő az olesóság. Egészen más árat lehet azonban fizetni az olyan anyagért, amelyből lenvászón készítenek és csak egyszerű spagétot (Bindfaden) lehet készíteni. Amíg az előbbi anyag feldolgozására, aminőt a nagy-tanyi gyárban előállítanak, a külföldön számos gyár létezik, addig spagétgyár (Bindfaden-Fabrik) csak néhány található. Kijelentésemből tehát nem az következik: „hogy annál inkább kellene a hazai telepeknek arra törekedni, hogy az ilyen alkalmas (?) lenkórót megvásárolják . . .”, hanem szerintem abból csak az tűnik ki, mint Inkey István báró ur is kifejezte, hogy egyik vevő, kinek üzeme ilyen anyagra rászorul, többet fizethet érte, mint a másik, aki azt csak pótszerűen használja.

De ha már a szónyegen forgó kérdéssel újból foglalkozom, szabadjon Horváth Gusztáv ur eredeti közleményére is visszatérnem s rámutatnom kívánulási pontul szolgáló számításának téveségére. Czikkiró ur adatai szerint a moseli gyáros a szarvasi állomáson adott 2 kor. 80 fillért, a nagy-tanyi lenkikészítő-gyár tulajdonosa pedig saját állomásán ígért ugyanennyit; minthogy pedig a szállítási díj 3 kor. 19 fillér, Horváth ur szerint egyik esetben a lenkóró a vevőnek 2:80 kor., a másikban 6 koronába kerül, a különbség tehát szerinte 3 kor. 20 fillér. Ez a számítás azonban szerintem nem helyes, mert a mint fentebb kifejtettem, a nagy-tanyi gyár tulajdonosa ezt a kórót nem dolgozza fel rosttá, hanem ugyancsak külföldre (Németországba) továbbítja, s így az egész tömeg után öt is terheli szállítási költség, mindenesetre azzal a különbséggel, hogy az első vevő Szarvastól Moselig terjedő 1000 km. távolságra 3 K. 19 fillért fizet, míg a második (egyszerűség kedvéért vegyük fel, hogy szintén

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe! Tiszta aczélananyag saját hámorainkból.

Eltörhetetlen

tégelyaczélekefej.

Pánczélcélc-kormánylemez.

Magasított aczél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Aczél gerendely.

Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönycim: „Agraria” Budapest.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmívelő-gépeket terjedelmesen ismer-teti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén leg-első-rangú magyar gyártmány, felül-ülja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

arra a vidékre szállítja) Nagytanytól tehát 350 kilométerrel kisebb távolságra csak körülbelül 2 kor. 9 fillért fizet, s így 6 koronával szemben nem 280 korona áll, hanem 4 kor. 89 fillér, a különbség tehát nem 3 kor. 20 fillér, hanem csak 1-10 kor. a két vevő között.

Egyébként azt hiszem, Horváth Gusztáv ur közleményének az volt a tulajdonképpeni célja, hogy a magja végett természetesen len kórójának minél jobb értékesítéséhez hozzájáruljon; ennek érdekében keresi azt az okot, miért ad Fiedler J. ur kevesebbet a kérdéses terményért, amikor ő szerencsés volt másnál ugyanazt a termést sokkal jobb áron értékesíteni. Véleményem szerint a kitűzött cél szempontjából egyszerűbb lett volna a kérdést megfordítva felállítani s azt kutatni, hogy miért fizethetett az ő vevője többet, mint az, akinek árait kifogásolja s az illető miért nem vásárolt másoknál is; ugy hiszem, mindennél többet ért volna, ha azt mondhatja: „Gazdatársak! Ime tudomásokra hozom, hogy amíg N. N. a magja végett természetesen len kicsépett kórójáért csak ennyit ad, X. J. utján az ilyen kórót jóval nagyobb árértékért lehet értékesíteni, ne kössétek tehát magatokat előbbihez, hanem forduljatok bizalommal az én rendes vevőmhöz. Mert az eladóra teljesen különböző az, hogy ki veszi meg terményét, csak jól fizessen; ha Fiedler ezt nem teszi, hanem teszi egy másik, hát akkor szépen ott hagyja Fiedlert s megy ahhoz, ki neki többet ígér. Hogy ezt miért nem tehette Horváth Gusztáv ur, arra feleletet találok első közleményében, ahol ezt mondja: „Környékemen sok eladatlan szalma maradt még, miután vevőm azt a külföldön most értékesíteni nem tudja”. Ami azt mutatja, hogy azt a nagy árt el lehetett érni egyes kivételes esetekben, de általánosítani nem lehet addig, míg a kérdéses kóró valami különösebb feldolgozása ismeretes nem lesz.

(Vége köv.)

IRODALOM.

Linhart György m. óvári m. kir. növény-életlani és növénykórtani állomás vezetőjének jelentése, az anthracosis új löherebetegségről és északi Csehország cukorrépa-termesztéséről. Linhart György a gazd. akadémia tudós tanára e műben számolt be a múlt év augusztus és szeptember havában, Darányi Ignác volt földmívelési miniszter megbízásából, Német- és Csehországokban tett hivatalos utjáról. E tudományos alapon megírt jelentésben először is a löhere anthracosis nevű új löherebetegségről értekeznek, mely Németországban már széltehen el van terjedve és itt-ott nagy károkat okoz. E betegség a *Glocosporium caulivorum* Kirch. nevű gomba spórái okozzák, mely valószínűleg az összes trifolium fajokon föllép, de főleg az európai és amerikai löherét támadja meg. Szerző szerint e betegséget valószínűleg a heremaggal hurezoljuk el egyik helyről a másikra és terjedésének megállítására egyrészt a külföldi heremagvak behozatalának mellőzését, másrészt azonban a gyanus mag megmosását ajánlja 1%-os rézgálicoldatban, olyan formán, mint ahogy e buzavetőmagot csávazzuk.

Jelentésének második részében igen érdekesen ismerteti Csehország cukorrépa- és cukorrépa-magtermesztését és föltünteti az okokat, hogy míg Belgiumban 188, Csehországban 148 és Ausztriában 138 mm-áza cukorrépa-termesztésnek átlagban egy holdon, 20'3, 20'7 és 18'6 q. nyerscukor-tartalommal, addig Magyarországon az átlagtermés csak 117 mm. 14'2 q. nyerscukorral. Rámutat cukorrépa-termesztésünk hiányaira és mivel a csekély termést főleg a rossz megmivelés okozza, részletesen leírja a cukorrépa talajelőkészítés, trágyázás és megmivelés főbb szabályait. Miután pedig e különben igen értékes tanulmány nem igen kerül a gazdaközönség kezébe és a jelenlegi tudományos formájában nem is a nagyközönség elé való, kívánatos volna, hogy annak gyakorlati eredményeit röviden összefoglalva, népies, olcsó füzetek alakjában adná ki és terjesztené el a földmívelési miniszterium. M. T.

Szövetkezzünk! Irta: Vaszary Mihály primási urad. bányafelügyelő. Esztergom, 1903. Szeretném Vaszary Mihálynak ezen könyvét kezébe adni a magyar középosztály s a felsőbb körök minden egyes tagjának. Nem tudom a tárgy meleg szeretetét csodáljam-e inkább, vagy pedig azt a jószándéku magyaros szókimondást, amelylyel társadalmunk eme két vezetésre hivatott rétegének szemére lobbantja, hogy a nép talpraállítására vajmi keveset tesz. Kevés könyv van a szövetkezeti irodalomnak, amely annyira megérdemli a szorgos átolvasást, mint a Vaszary Mihályé. De ne gondoljuk, hogy csak szemrehányás és lelkesedés van a könyvben. Van benne sok megszívlelni való jó tanács is, van sok új, követésre méltó eszme. A könyv, mint a czime is mutatja, a szövetkezetekről szól és pedig azok lassu fejlődésének hármias indokát fejtegeti. E hármias ok a vezetők hiánya, a kevés pénz és a nép bizalmatlansága. Külön-külön fejezet foglalkozik mindegyikkel. A vezetők hiányát a mai nevelésnek tudja be. Önzővé nevelik a mai kor gyermekeit; társadalmi életünkben kivész az altruizmus. Sorba aposztrofálja a szerző a papságot, tanítóit és gazdatisztokat, a földbirtokos osztályt stb. s kimutatja valamennyinek, mennyivel tehetne többet a nép érdekében, a szövetkezetek terjesztésére. Sokszor igen keserű igazságokat ír, de tanácsai egytől-egyig követésre méltók. A könyv második része a szövetkezetek terjedésének akadályául szolgáló pénzhány elhárítására nyújt értékes javaslatokat. Szerinte a szövetkezetek céljaira az árva-pénzeket, az egyházak amugy is nehezen gyűmölcsöző fundációit lehetne felhasználni. Továbbá törvényhozási uton kellene rászorítani a bankokat és hitelintézeteket, hogy a szövetkezeteket olcsó és állandó pénzzel ellássák. Értékes része a könyvveszkének az is, melyben a nép bizalmatlanságának eloszlatására ad tanácsot. Legtöbb feladat itt a papságra vár, de sokat tehetnek a tanítók is. Összefoglalva a mondottakat, Vaszary könyvét nyereségnek tartjuk a szövetkezeti irodalomban s bizonyára sok hivatkozott szövetkezeti ügynek. Olvasóinknak melegen ajánljuk figyelmébe. Megszerezhető 1 koronáért Laszky János bizományában Esztergomban. Cs. O.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

438. kérdés. Mint okleveles gazdatiszt 1902. október 15-én léptem szolgálatba és szerződéseim szerint a fölmondás stb. jogi viszonylatokra nézve a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyt szabályozó törvény érvényessége köttetett ki. Folyó évi május 7-én a tulajdonos azon ürügy alatt, hogy birtokait haszonbérbe adni szándékozik, szolgálatomat ugyancsak f. évi október 15-ére fölmondotta. Tekintve azt, hogy a birtok tényleg nem adott bérbe, volt-e joga a tulajdonosnak a szerződést október 15-ére fölmondani és minő kárpótlást követelhetek? T. K.

439. kérdés. A szilva és más gyümölcs-czefrék főzését mely törvény vagy miniszteri rendelet szabályozza? Jogos-e, hogy adóhivatalunk egyhuzamba főzésnél sem ad $\frac{1}{3}$ napra engedélyt? Valamint 2 napi előzetes bejelentés nélkül azon esetben sem engedélyezi a főzést, ha ez folytatólagosan történne. V. T. J.

440. kérdés. Jár-e díjazás a gazdatisztnek azon időre, amelyet állásától felmentése után tényleges szolgálati idejéről elmaradt számadatai feldolgozásával tölt el? A felmentést törvényszerű fölmondási idő előzte meg s a felmondó az illető gazdatiszt, aki fölmondási levelében kötelezőleg kijelentette, hogy azon napra, amelyre felmentését kéri, minden számadási dologával rendbe jön. O. O.

441. kérdés. Nyulós, két éves fehér bort miképp lehet javítani. E. Gy.

442. kérdés. Egy második borjától 6 hét óta elválasztott berni faju tehenem mintegy 10 nap óta nem akarja a tejet esteli fejéskor leadni, vagyis láthatólag visszazijja a tejet. A reggeli fejéskor leadja azt minden nehézség nélkül. A tehen jól táplálkozik s naponta 15 kg. répat is kap. Borja külön tställóban van. Kérdem mitévő legyek, helyrehozható-e és mi módon a tej leadása és mi lehet ezen említett tünet oka. P. G.

443. kérdés. Egy amerikai direkt importált mént vásároltam fedeztetési célra, figyelmeztetve lettem, hogy erre engedély kell, az engedély azonban megtagadtattott, a bizottság kimondotta, hogy amerikai ménekre engedély nem adható. Kérdem, hogy lehetséges az, holott akárhányszor olvastam a Köztelekben hirdette, hogy amerikai mének fedeznek pénzért. Hol szerzhető be erre gazolvány. 50 kor. fedeztetési díjért szándékozom a ménnel (ügető) fedeztetni. O. W. F.

444. sz. kérdés. Nagyobb uradalmi immunis homoki szőlőben egy kat. hold összes művelése (trágyázás nélkül) évente mennyibe kerül? Beleértendő az összes művelésbe a permetezéshez és felkötéshez szükséges anyag is. A szőlő napszámosokkal való munkáltatása tételezendő föl, még pedig olyképpen, hogy egy férfi nagszám 1 K. 20 fillér, női nagszám 1 koronára tehető. Sz. U.

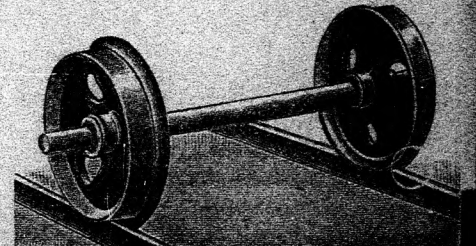
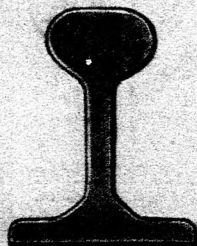
MAGYAR-BELGA FÉMIPARGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., Hungária-körút.

ELVÁLLAL:

Szilárd és szállítható vágányok szállítását gazdasági és iparcélokra; szabványos nyomtávu csatlakozó vágányok kiépítését; teljes vasuti berendezések és egyes alkatrészek behozatását; bármily vasútra vonatkozó előmunkálatok elkészítését és engedélyek kieszközölését; bármily keskenyvágányu vasút alkatrészek javítását.

Költségvetésekkel és katalogussal díjmentesen szolgálunk.

ber 1-én 6 fehé must szántásban elegendő m takarmányra kitűnő réti beállítandó szalmát, pe szénát szál s répával adagoljam e pedig a répalás időtar

igy szőlő szabad gaz köteles azon azon földbe másután te haszonbérbe ezen birtok a földekre sem más b égetni nem ből köteles mányt ma feletetni s szénát áll eladni.

Kérde vagy ré-zb nem adná, hanem a ré értékesítene összegyűlt elvilehető é

Megen tagban, a b viz által el járta ré, m dások alkal rendszerint tesen a j ott levő trá

téli takarmalévén szüke tására per 2 gözmalom sziveskedjél velem tud melyik gözm gözmalomtól ellemezettve a következő

Nedvesség Nyers prote

zsir

Nitrogénme

Rost

Hamu

Kérde

mennyivel

Harris kul munkára le

a hízókró kilogrammo és polyvám

445. kérdés. Hizlalandó ökreimet deczember 1-én óhajtóm lekötöni. A beállítandó anyag fehér mustra ökör 7—10 éves korban, a nehéz szántásban meglehetősen lehajtva. Rendelkezem elegendő mennyiségben tengeri és árpadora, takarmányrépa, jó minőségű zabosbüköny s kitűnő rétszénával. Tekintettel arra, hogy a beállítandó állat kevés — 12 db — tavaszi szalmát, pelyvát nem akarnék velök etetni. A szénát szálisan, a zabosbükönnyt szecskázva s répával füllesztve óhajtóm etetni. Hogyan adagoljam e takarmányokat és a darát, külön vagy pedig a répa közé füllesztve etessem? A hizlalás időtartama körülbelül 5 hónap.

H. L.

446. kérdés. Haszonbérleti szerződésünk így szól: „Haszonbérő a haszonbérlet birtokon szabad gazdálkodást üzhet ugyan, feltétlenül köteles azonban magát ahhoz tartani, hogy ugyanazon földben ugyanazon terményt kétszer egymásután természetben nem szabad s hogy a haszonbérlet birtokon termelt összes trágyát ezen birtokon felhasználni, illetve azt évenként a földekre kihordatni köteles, abból semmit sem más birtokra vitetni, sem eladni, sem elégetni nem szabad; minek elérhetése czéljából köteles haszonbérő az összes szalastakarmányt marháival a haszonbérlet területen feletetni s csupán a . . . réten természetben szénát áll jogában máshová is elvitetni vagy eladni.”

Kérem, ha haszonbérő valamely évben vagy rézben a réten természetben szénát el nem adná, illetve máshová el nem vitetné, hanem a réti füvet jószágok általi legeltetéssel értékesítené, ugy ez esetben a jószágállásokon összegyűlt rétrágya haszonbérő által máshová elvitethető és eladható-e?

Megemlítendő, hogy a kérdéses rét külön tagban, a bérlemény szántóföldi részétől folyóvíz által elválasztva fekszik s ugynevezett vízjárta rét, melyet a szomszédos folyó az áradások alkalmával és évenként legalább egyszer, rendszerint előnt. Ilyen alkalmakkor természetesen a jószágállásokon összegyűlt s esetleg ott levő trágyát is elhordja a víz. B. Gy.

447. kérdés. Fejőstehenek és hizómarhák téli takarmányozásául mintegy 2000 q korpára lévén szükségem, s amennyiben ennek szállítására per 100 kg.-ként ab lókkó 7-40 koronáért 2 gözmalom ajánlatát is bírom, igen kérem sziveskedjék b. lapjának levélszekrénye útján velem tudatni, hogy fentemlített czélomnak melyik gözmalom korpája felelne meg? Mindkét gözmalomtól kapott korpamintákat megvegyellemeztetvén, a budapesti vegyikísérleti állomás a következőket tünteti fel:

	F.	B.
	korpája	korpája
Nedvesség	8.81%	9.05%
Nyers protein	14.36%	12.24%
zsir	4.64%	3.24%
Nitrogénmentes vonatanyag	56.57%	64.29%
Rost	9.96%	6.85%
Hamu	5.66%	4.33%

Kérem, hogy melyik a jobb korpa és mennyivel ér többet? F. L.

448. kérdés. Hogyan vált be *Massej Harris* kultivátora a gyakorlatban és mely munkára lehet legelőnyösebben használni? F. J.

449. kérdés. Van sok répám, úgy, hogy a hizóökröknek 1000 kiló élősulyra 80—90 kilogrammot adagolhatok, sok buzaszalma, törek és polyvám, de annál kevesebb szénám és

tengeridarám. Hogyan etessem e takarmányokat 6—7 éves magyar hizóökrökkel?

Kérem ezenkívül egy jó és könnyen áttekinthető magyar sertésenyésztési mű czimét. Sch. D.

450. kérdés. Bérletem, a birtok eladása következtében megszűnik és az új birtokos nem hajlandó a birtokban általam létesített árkoások és gyümölcsfaültvények értékét megtéríteni. Kérem: 1. Van-e jogom a tulajdonos gróf beleegyezésével saját költségemen készített árkokat betemetetni? 2. Van-e jogom *gyümölcsfáimat és akáczfáimat* kiszedve ujonnan bérelt gazdaságomba átvinni? A diszfákat és bokrokat, valamint rózsafák és egyéb virágféléket minden körülmény között át fogom új bérletemre vinni. M.

451. kérdés. Négy-öt éves tarka tinókat és ökröket hizlalok. Az adagolás az első két hónapban 1000 kg. élősulyra 10 kg. jó széna, 8 kg. árpaszalma, 60 kg. tarlórépa, 2 kg. korpa, 3 kg. konkolydara, 2 kg. sesampogácsa, mely takarmány számításom szerint 27 kg. szárazanyagot, 2.45 kg. proteint, 0.55 kg. zsirt és 14.48 kg. emészthető nitrogénmentes vonatanyagot tartalmaz. Az utolsó 2 hónapban a fenti abraktakarmányokat tengeridarával, a tarlórépát burgonyával akarom fölcserélni. Helyes-e ezen adagolás és nem-e volna ajánlatos a fiatal marha proteinadagolását megszorítani? Maximális adagban mennyi tarlórépát és olyan konkolydarát etethetek, mely 35% konkolyt, 20% búzát és rozstól és végül 45% vadbükönnyt tartalmaz? Etethetem-e a konkolydarát 3/4—1 éves borjakkal oly abrakkeverékben, amelynek 2/3-ad része korpa és olajpogácsa? Mennyit ér a 47% szavatolt nyers protein és víztartalommal vásárolt u. n. „szines” sesampogácsa? M. K.

452. kérdés. Miért drágább a rozskorpa a finom buzakorpanál; fejősteheneknél melyiket jobb etetni? K. D.

453. kérdés. Deczember 1-én beállítani szándékolt 30 drb hizóökrök takarmányozásánál mily összeállítást alkalmazzak. Az ökrök közül 12 drb magyar mustra, 18 drb fiatal tarka páronként átlag körülbelül 1000 kg. élősulyban. Rendelkezésemre áll: Melassze, 300 mmáza burgonya, takarmányrépa, rostaalja dara, korpa, tengeridara, tavaszi szalma és törek, kevés hereszéna és rossz minőségű réti széna (azért nem jó, mert nedves rétről való). A hizlalást 140—160 napig folytatnám. P. M.

454. kérdés. Fehér mustraökremeimet beállítottam hizlalni, illetve szándékom jól följavítani és mert takarmányrépa, zab, polyva, bodorka és gypszenán kívül semmiféle darát nem akarok nekik adni, kérem tehát, lehet-e ilyen módon hizlalni? Milyen adagban kell azt etetnem és mennyi idő alatt hizhat ki az ökör (fehér ökör), hogy mint jól feljavítottat értékesíthessem? R. A.

455. kérdés. Nem régiben egy igen jónevű yorkshirey sertésenyésztet volt alkalmam látni, ahol meglepett, hogy a koczáknak nagy vályuban *köszenet* adtak és a sertésnek jóízűen ropogtatták azt. Mi a czélja a köszenetetésnek? Helyes-e és szükséges-e ezt adni? Esetleg mi helyettesítheti? Zs. E.

Feleletek.

Lóherefejtő gépek. (Felelet a 397. sz. kérdésre.) A Kádár-féle lóherefejtő egy egyszerű dobkosárból áll, melynek 2/3 ad része pléhvél van beburkolva, úgy, hogy a burkolatlan 1/3-ad részén a lóherét gubózza, a burkolt részen pedig kidörzsöli, amit kidörzsölni bír, de ezen

művelet oly hiányosan történik, hogy a vele való cséplés nem hogy haszonnal, sőt határozottan veszteséggel jár. Mert amellet, hogy hiányosan dolgozik, a napi eredmény oly csekély, miszerint olyan gazdaság, melyben csak 10—15 q. lóheremag terem, is okosabban cselekszik, ha teheti, hogy bérbe vesz vagy Monitort, vagy Hoffher-féle lóherefejtőt. Ha ködös, nyirkos időben csépel vele az ember, fele is a gubóban marad és polyvával kimegy s ezenkívül a vele cséplelt magot 3—4 szeri rostálással sem lehet piaczképpé tenni; egy szóval nem czélszerű készülék az egész, melyet akarmelyik gépész, elő tud állítani 30—40 korona költséggel. K. J.

Felmondás okleveles gazdatisztnek. (Felelet a 438. sz. kérdésre.) Okleveles gazdatiszttel kötött szolgálati szerződésben a felmondásra nézve semmiféle intézkedés sem foglaltatik, hanem a szerződés egyik passzusa így szól: „Egyebekben pedig a fentiekben kívül a birtokos és gazdatiszt közötti törvények lesznek mérvadók.”

Kétségtelen ennek folytán az, hogy a felmondásra nézve az 1900. évi XXVII. t. cz. 15. §-a szab a feleknek törvényt, amelynek értelmében más megállapodás hiánya esetén a felmondási idő okleveles gazdatiszt szerződésénél egy év. Ennél rövidebb felmondáshoz a birtokosnak joga nincs és így az 1903. május 7-én kelt felmondást a gazdatiszt 1903. évi október 15-re elfogadni nem tartozik, hanem amennyiben október hó 15-én a birtokos kívánsága folytán szolgálatából eltávozott is, jogosan követelheti, hogy a birtokos neki összes javadalmazását az 1 éves felmondási idő leteltéig, tehát legalább is 1904. évi május hó 7-ig kiszolgáltassa. A haszonbérbeadásra való hivatkozás, valamint azon körülmény, hogy a birtok haszonbérbe tényleg nem adatott, teljesen mellékes és a felek jogviszonyát miben sem befolyásolja és pedig azért, mert a felmondást senki indokolni nem tartozik. Sz. F.

Szilva és más gyümölcszefrék főzése. (Felelet a 439. sz. kérdésre.) A szilva és egyéb gyümölcszefrék főzését az 1899. évi XX. törvényezikk szabályozza. Aki szeszfőzési iparvállalathoz kezd, tartozik az évi termelési időszak kezdete előtt legalább négy héttel a községet, melyben a szeszfőzde létezik és ennek összeirási számát, a pénzügyőri szakasznak írásban vagy szóban bejelenteni. A termelőképeség megállapítása a szeptember 1-től augusztus hó végéig terjedő évi időszakba eső egész üzleti évre történik. Az adóköteles művelet annál az adóhivatalnál vagy pénzügyőri közegnél jelentendő be, melyhez a szeszfőzde utalva van; e bejelentés rendszerint írásban két egyenlő példányban nyújtandó be. A szeszfőzdek részéről ellenben, melyek főzőkészülékeinek termelőképesége az említett törvény 36 §. 1. és 2. pontjaiban van megállapítva, szóbeli bejelentések is elfogadhatók. A bejelentésnek tartalmaznia kell: 1. a szeszfőző családi és utónevét, a község nevét, amelyben a szeszfőzde létezik és ennek összeirási számát, 2. a feldolgozásra szánt anyagoknak nemét, 3. a használandó főzőkészülékek számát és a hivatalos jegyzékben megállapított napi termelőképeséget a czefrének hektoliterjében kifejezve, 4. a termelési anyagoknak a főzőkészülékre való átvitele kezdetének napját és óráját, 5. a főzés befejezésének napját és óráját, 6. a 4. és 5. alatt megjelölt időpontok közötti időszakot, azaz a főzés időtartamát napokban és órákban, midőn is az órarészek egész órának veendő. Az adóköteles művelet rendszerint megkezdése előtt legalább 48 óra-

TATAI DARABOS SZÉN TOJAS és TÉGLA BRIKETT

BÁNYÁK: Tata, Királd, Sajó-Szent-Péter, Dorogh, Tokod, Ebszöny. — EBSZÖNYI MÉSZ.

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 19.

lokomobilnál, gőzekénél teljesen pótolják a porosz szenet, e mellett sokkal olcsóbbak, használatuk nagy megtakarítást eredményez.

val bejelentendő. Az adóköteles művellet legalább is 24 órai szakadatlan időtartamra kell hogy terjedjen. Megengedtetik azonban, hogy a már tett adóbejelentés kapcsán a legalább is 24 órát tevő üzlet folytatására még további és pedig 24 óránál rövidebb időre terjedhet üzletre is tétethessék az adóbejelentés abban az esetben, ha ugyanazon nemű anyag kerül feldolgozásra. Kérdésttevő tehát vagy a bejelentést mulasztotta el, vagy pedig más anyagot akart feldolgozni, mint a minőt bejelentett.

— a — d.

Elmaradt számadás. (Felelet a 440. sz. kérdésre.) A gazdatisztnak azon időre, amelyet állásától való felmentése után tényleges szolgálati idejéről elmaradt számadásainak feldolgozásával tölt el, semmiféle külön díjazás nem jár. Ezen nézetünknek indoka a következő: ha a gazdatiszt felmondó levelében nem is kötelezte volna magát arra, hogy azon napig, amelyre felmentését kérte, számadásait is rendbe fogja hozni, minthogy számadási kötelezettsége a szolgálati viszony természetéből önként folyik, ezen számadásra már a szolgálat ideje alatt élvezett javadalmazás ellenében is kötelezve van s külön díjazásra annál kevésbé tarthat igényt, mert, amennyiben a számadás összeállítását a szolgálathoz való kilépést követő idejét is igénybe vette, ennek az oka csakis saját mulasztásában felelhetik. Sz. F. dr.

Borok nyulósodása. (Felelet a 441. sz. kérdésre.) Czukortartalmu folyadékoknak meglehetősen gyakori baja szokott lenni a nyálkásodás. Olyan borokon is fellép ez, amelyek nem erjedtek ki tökéletesen és így még czukrot is tartalmaznak. Kivált akkor mutatkozik ez a baj, amikor a fiatal bor szesztartalma aránylag alacsony.

Az ilyen nyálkásodások okozói a folyadékban elszaporodó alsórendű gombaszervezetek és pedig többnyire baktériumok, amelyeknek hatására a czukorból egyebek közt nyálkás anyag képződik, amitől a folyadék nyulósá lesz. A nyulósodott bor pedig kelletlen íz folytán italul nem használható, főképpen azért nem, mert a legtöbb emberben az undor érzetét kelti. Meg lehet azonban azt javítani az által, hogy a képződött nyálkát eltávolítjuk belőle s annak újból képződését megakadályozzuk. A nyálka eltávolítását azáltal érhetjük el, hogy a nyulós bort minél több levegővel hozzuk lehetőleg belső érintkezésbe, amitől a nyálka jobbra oldhatatlanná válik és mint csapadék a borból kiválik, főképpen akkor, ha a borban elegendő cersav van és ha a levegőzés után a bort erősen kénezett hordóba töltjük.

Ez alapon a következő eljárás követendő: A nyulós bort tág kádba eresztjük vagy legalább annyit leeresztünk belőle, hogy a hordónak jókora hija legyen. A kádban levő és a hordóban maradt borhoz azután ismételtlen huzamosabb ideig levegőt hajtunk keresztül, még pedig vagy tiszta vesszőseprűvel való paskolással vagy pedig borfejtő szivattyúval. Azután a bort erősen kénezett hordóba töltjük és hektoliterenként 20 gramm tiszta cersavat oldunk fel benne. Ha ezzel jól összekevertük, másnapig állni hagyjuk s akkor hektoliterenként 5 gramm felduzzasztott vizahólyagot vagy pedig 10 gramm derítő zselatint (oldva) keverünk hozzá derítés végett. E művelet után a bor 10—14 nap mulva a keletkezett üledékről lefejtetvén, nyulóságát elveszítette. Gy. I.

Tehenek rendetlen tejleadása. (Felelet a 442. sz. kérdésre.) Ha a tehén reggel leadja a tejet, le kell azt adnia este is, ha türelmesen fejk. Ajánlom ez esetben a Hegelund-féle fejési módot, mely a tögynek erősebb módon való masszírozásából áll. Ezen fejési eljárás több ízben tárgyaltott e lapok hasábjain.

Amerikai ügető mén tenyészigazolványa. (Felelet a 443. sz. kérdésre.) Az amerikai ügető mén, akár importált, akár belföldi nevelésű, elnyerheti a tenyészigazolványt, ha testalkatára, küllemére nézve megfelel azon követelményeknek, melyek bármely más félvérű mén közte-

nyésztés szempontjából való megbírálásánál alapul szolgálnak. A földmivelésügyi m. kir. minisztériumnak 1898. évi 22,142—II/1. ügyszám alatt hozott elvi határozata szerint, ha az ilyen ménnek az előbbjelzett követelményeknek megfelelnek, „amerikai származásuk a köztenyésztésre vonatkozó igazolvánnyal való ellátásuknak akadályul nem szolgálhat.” Ha tehát a bizottság azon czímen tagadta meg az igazolvány kiadását, hogy amerikai ménekre az engedély meg nem adható, akkor az 1897. évi 41,730 számú földmivelésügyi rendelet 9 ik §-a értelmében adjon be fellebbezést a vármegye alispánjához és hivatkozzék az előbb említett számú miniszteri rendeletre. A fellebbezés azonban csak akkor fog pozitív eredménnyel jární, ha a mén küllemileg is megfelel a követelményeknek. K. M.

Homoki szőlő egy évi munkáltatási költségei. (Felelet a 444. sz. kérdésre.) Mielőtt felsorolnám egy kat. hold homoki termő szőlő egy évi munkáltatási költségeit, előre kell bocsátanom, hogy kérdésttevő óhajához képest figyelmen kívül hagytam a trágyázás költségeit. Szintugy nem vettem figyelembe a szőlőkarók évi pótlását, permetező-gépek és edények kopási %-óját, a kénporozást, az állati elleneségek ellen való védekezést, homokkötést, a vesszők őszi szedését, tisztogatását és elvermelését stb., vagyis tisztán a szükséges évi munkálatokat tartottam szemelőtt akkor, amidőn az alábbiakban a költségeket felsorolom és így hiszem, hogy a tényleges valóságot sikerült megközelíthetnem, amennyiben nemcsak a saját, hanem több gyakorlati termesztő adataira is támaszkodom. Ezek szerint tehát a költségek évenként és kat. holdanként a következőképpen alakulnának:

1. Nyitás, harmatgyökér-elszedés 8 férfi napszám a 1'20 K. = 9'60 K.
2. Metszés, venyige csomóbakötés és elhordás 10 férfi napszám a 1'20 K. = 12'— K.
3. Karóigazítás 4 férfi napszám a 1'20 K. = 4'80 K.
4. Háromszori kapálás 18 férfi napszám a 1'20 K. = 21'60 K.
5. Válogatás, kötözés, csonkázás és utángazgatás 20 női napszám a 1 K. = 20 — K.
6. Háromszori permetezés 8 férfi napszám a 1'20 K. = 9'60 K.
7. Tőkepótlás, döntés 6 férfi napszám a 1'20 K. = 7'20 K.
8. Fedés 8 férfi napszám a 1'20 K. = 9'60 K.
9. Öt kg. vaffia-háncskötöző anyag a 1'50 K. = 7'50 K.
10. Rézgálicz és mész 14'— K.

Összesen 115'90 K.

Ez adatokból kitünik tehát, hogy egy kat. hold homoki termő szőlő évi munkáltatása a kötözés és permetező anyagok hozzáadásával 115 K. 90 fillérbe jő; ha pedig ezeket levonjuk, akkor a művelési költség tisztán 94 K. 40 fillért tesz ki, ami az átlagos árakkal megegyezik. A. D.

Marhahizlalás füllesztett takarmánnyal. (Felelet a 445. sz. kérdésre.) A takarmányt rendszerint csak akkor czélszerű fülleszteni, ha kevés répát és sok szalastakarmányt etetve, izletesebbé akarjuk utóbbit tenni, mert azzal arra ösztönözhetjük a marhát, hogy sok szalastakarmányt egyék; azonban a marha főleg csak akkor szorul erre az ösztönzésre, ha sok szalmát s polyvát vagy rossz szénát kell fogyasztania. Indokolt lehet továbbá a füllesztés akkor is, ha az állatok hideg istállóban tartózkodnak, s ha e miatt meleg takarmányt akarunk nekik juttatni. A jelen esetben azonban nem igen látjuk azon föltételeket, melyek a füllesztést ajánlatossá tennék, mert szalmát és polyvát egyáltalán nem kapnak a hizók, répát pedig bihetőleg eleget etethetnek velük, amennyiben csak néhány ökörnek a hizlalásáról van szó. De ez nem tartozván hozzánk, csak annyit említünk, hogy a darát nem czélszerű a füllesztendő takarmány közé rétegezni, mert a

füllesztés erjedéssel jár, melytől különösen a szénhidrátok szenvednek, s miután a dara főleg keményítőgazdagságának köszöni hizláló hatását, kár lenne a keményítőnek egy részét elerjedni hagyni. Ezért inkább némi szecskával keverve, de mindenesetre szárazon etetendő a dara, aminek azon előnye is van, hogy így jobban rágja a marha, s több nyálát nyel vele le.

A hizálás első harmadára a következő adagolást ajánljuk: 60 kg. répa, 10 kg. zabosbüköny, 10 kg. r. széna, 2 kg. árpa s 2 kg. tengeridara. Ebben foglaltatik 275 kg. szárazanyag, 2'2 kg. fehérje, 0'4 kg. zsír és 15'9 kg. szénhidrát, vagyis összesen 18'5 kg. emészthető szervesanyag, melyből 9'0 kg. a szalastakarmányban fordul elő; emészthetlen ballaszt 9'0 kg. Később azonban fokozatosan több és több darát kell a hizóknak adni, s ugyanakkor a szalastakarmány apasztandó, mert fentebbi adagolásunk már magában véve is elegendő arra, hogy a marhát jóllakassa.

Cselkő.

Régi széna után származó trágyát a bérlő eladhatja-e? (Felelet a 446. sz. kérdésre.) A szerződés értelmében a haszonbérlet birtokon termelt összes trágyát tartozik a bérlő a bérbirtokon felhasználni, miszerint szigorú jogi szempontból a rétről nyert széna után származó trágyát is a bérbirtokon felhasználni köteles.

Mivel azonban a bizonyos rétterületen termelt szénát bérlőnek jogában áll akár eladni, akár máshová elvitetni, szóval a bérbirtokról eltávolítani, mivel továbbá ezen engedményre valószínűleg azon körülmény indította a bérbeadót, hogy ama bizonyos rét a szántóföldtől folyóvíz által van elválasztva s a bérlő ezen akadály miatt esetleg eleget sem tehetne a szerződés előző követelményeinek, végül mivel a szántóföld termőerejének fenntartása szempontjából teljesen mindegy, vajjon a bérlő ama bizonyos rét szénáját vagy az ezen széna után származó trágyát szállítja el a rétről, a méltányossági szempont a mellett szól, hogy a bérlő az ama bizonyos rét szénája vagy füve után származó trágyát onnét bárhová elvitethesse, illetve eladhassa. Mindazáltal minden viszálykodás elhárítása végett s mivel per esetén ennek mikénti eldöntését előre senki meg nem mondhatja, azt tanácsoljuk, hogy a bérlő a bérbeadótól a kérdéses trágya elszállíthatására vonatkozó engedményt előzetesen írásban kiesszökölni sziveskedjék s csak ha ez nem sikerül, kellene peres utra lépni.

Hensch

Korpavásárlás. (Felelet a 447. sz. kérdésre.) Ha a vásárlásra felajánlott korpánál a vegyelemzéstől tesszük a választást függővé, akkor annak a korpának adunk előnyt, a melyikben olcsóbb a tápegység. A jelen esetben oly korpáról van szó, melyek egyike (F. jegyű) 14'36% ny. fehérjét, 4'64% ny. zsirt és 56'57% N. mentes vonatot, a másika (B. jegyű) 12'24% ny. fehérjét, 3'24% ny. zsirt és 64'29% N. mentes vonatot tartalmaz, s mindkét korpának az ára 7'40 korona per q. Miután a korpát fejőstehenek és kifejődött hizóállatokkal szándékoznak feletetni, a tápegységek kiszámításánál abból a szempontból kell kiindulnunk, hogy a fejőstehenek nagy fehérjeszükséglettel bírnak, míg a hizóknak nincs különös igényük a fehérje iránt. Ezért első esetben a 3 : 2 : 2 : 1, a másodikban 1 : 2 : 2 : 1 arányt használjuk a tápegységek kiszámításához, s ily alapon a következőket találjuk: 3 : 2 : 2 : 1 arány szerint tartalmaz az F. jegyű korpa 109'85, a B. jegyű 108'13 tápegységet; ha tehát az F. jegyű korpa q-ja 7'40 korona, akkor a B. jegyű 7'29 koronát ér. Ellenben 1 : 2 : 2 : 2 arány szerint tartalmaz a B. jegyű korpa 83'65, az F. jegyű 81'13 tápegységet, s így ebben az esetben az F. jegyű korpa csak 7'18 koronát ér a 7'40 koronát érő B. jegyű korpával szemben. E szerint tehát a fejőstehenek számára az F. jegyű, a hizóállatok számára pedig a B. jegyű korpa ér

valamivel több szerű vásárol akkor vagy előnyt, vagy hogy a fejlődés szándékoznak

Massey

448. sz. kérdés tényleg kitűnően különösen az észére is. Pa érdekes kísérlet kivétel nélkül tesebb felvilág

Marhah

Miután sok darát akar et kg. élősulyra széna, 6 kg. h Ebben foglalt fehérje, 0'3 vagyis összes anyag, melybe fordul elő, en kívül etessen tavaszi szalm Az állatok 5- élősulyra napo azonban még nehezebbre esik vagy vásárol mányt, mert állatok gyarap nyok között hátráltatja a hasmenést szo azután a takar ben jóval kisebb etethet.

Hozassa VII., Bethlen-u ban" című k legjobb sertés

Távozó

(kérdésre.) 1. A donos beleegy van ahhoz, b árkokat betér időközben el nézve vonat ményeket. A telni, hogy a neki át, amely Követelheti te árkok fenntartást igényelhet azonban semm haszonbérlo e viszonyban ne ellen, aki a való átadásán tányos, anna haszonbérlo r vevőtől követ szol, hogy a ára is befogla zódést kötötte val a meliorác szerződés a h nyujt, s a meli külön megáll haszonbérloel állapotot hely áll, ha ettől olyan állapot annak idején

2. Ugyan

valamivel többet, minél fogva mindkettőt célszerű vásárolni, ha pedig ezt nem akarják, akkor vagy föltétlenül a B. jegyűnek adjanak előnyt, vagy tegyék a választást attól függővé, hogy a fejőstehenekkel vagy a hizóállatokkal szándékoznak-e több korpát feletetni.

Massey Harris kultivátora. (Felelet a 448. sz. kérdésre.) A Massey Harris kultivátor tényleg kitűnő eszköz nemcsak tarlófőrésre, de különösen az őszi szántások tavaszi megművelésére is. Paikert Henrik seprősi földbirtokos érdekes kísérleteket végzett a géppel, melyek kivétel nélkül a gép előnyére váltak. Részletesebb felvilágosítással bizonyára fog szolgálni. *Cselkő.*

Marhahizlalás. (Felelet a 449. sz. kérdésre.) Miután sok répát, de kevés szénát s tengeridarát akar etetni, kísértse meg eleintén 1000 kg. élősulyra 90 kg. takarmányrépa, 5 kg. réti széna, 6 kg. buzapolyva s 4 kg. tengeridarával. Ebben foglaltatik 23.6 kg. szárazanyag, 1.6 kg. fehérje, 0.3 kg. zsir és 15.4 kg. szénhidrát, vagyis összesen 17.3 kg. emészthető szervesanyag, melyből 12.9 kg. a répában s darában fordul elő, emészthetetlen ballaszt 6.3 kg. Ezen kívül etessen még annyi tengeriszárat vagy tavaszi szalmát, amennyi a hizóknak jól esik. Az állatok 5—7 kg. ot képesek abból 1000 kg. élősulyra naponta fogyasztani. A későbbi időkre azonban mégis azt ajánlanánk, hogy — ha nehezebbre esik is — szaporítása a tengerit, vagy vásároljon valami kereskedelmi takarmányt, mert máskülönb lassan fognak az állatok gyarapodni. Ugyanis a főforgó viszonyok között a répaetetés erőltetése némileg hátráltatja a hizást, amennyiben az állatok hasmenést szoktak a sok répától kapni, amitől azután a takarmány kihasználása szenved; ellenben jóval kisebb baj az, hogy kevés szénát etethet.

Hozassa meg Dorner Béla (Budapest, VII., Bethlen-utca 45.) „A sertés Magyarországon” című könyvét, mely magyar nyelven a legjobb sertésenyésztési munkánk. *Cselkő.*

Távozó haszonbérlet. (Felelet a 450. sz. kérdésre.) 1. A távozó haszonbérletnek a tulajdonos beleegyezése mellett kétségtelen joga van ahhoz, hogy a saját költségén készített árkokat betemetesse. Ha azonban a birtok időközben eladatott, ez a betemetés az eladóra nézve vonhat maga után kellemetlen következményeket. A vevő ugyanis jogosítva van követelni, hogy a birtok abban az állapotban adassék neki át, amelyben az a vétel alkalmával volt. Követelheti tehát, hogy a meliorációt képező árkok fentartassanak, ellenkező esetben kárpótlást igényelhet. Ezen kárpótlási igényeivel azonban semmiesetre sem fordulhat a távozó haszonbérlet ellen, mert azzal semmiféle jogviszonyban nem áll, hanem igenis az eladó ellen, aki a birtoknak a vételkor állapotban való átadásáért szavatol. Egyáltalán nem méltányos, annál kevésbé jogos követelés a haszonbérlet részéről a meliorációk értékét a vevőtől követelni, aki mellett az a védelem szól, hogy a birtok vételárában a meliorációk ára is befoglaltatik s aki a birtokáért a szerződésben kikötött vételárnál többet fizetni nem tartozik. A haszonbérletnek a meliorációk megtérítése tekintetében formálható igényei attól függenek, hogy mit mond a szerződés. Ha a haszonbérleti szerződés szerint a meliorációk a haszonbérletnek megtérítendőek, akkor ez a megtérítés csakis az eladót terhelheti, aki a szerződést kötötte s aki a birtok eladása alkalmával a meliorációk fölött is rendelkezett. Ha a szerződés a haszonbérletnek ilyen igényt nem nyújt, s a meliorációk megtérítése tekintetében külön megállapodás sem jött létre, akkor a haszonbérletnek joga nyílik ahhoz, hogy a régi állapotot helyreállítsa és a birtokot jogában áll, ha ettől őt a szerződés el nem tiltja, olyan állapotban visszaadni, amilyenben ő annak idején átvette.

2. Ugyanezen jogelvből következik az is,

hogy a haszonbérlet az általa ültetett fákat kiszedheti, ha őt ettől a szerződés el nem tiltja. Kerti ültetvényekre nézve ez a joga minden kétséget kizárólag fennáll. *Sz. F.*

Marhahizlalás tarlórépa, konkolyára s sesampogácsával. (Felelet a 451. sz. kérdésre.) Miután a tarlórépa több vizet tartalmaz s kevésbé jól táplál, általában azt ajánlják, hogy kevesebb tarlórépát etessünk a hizómarhával, mint takarmányrépát s hogy a tarlórépát főleg csak a hizlalás első felében használjuk takarmányul. A mi véleményünk azonban az, hogy a tarlórépa etethetősége a többi takarmányoktól függ s hogy azon esetben ha elegendő s kifogástalan szénát és szalmát adunk a hizóknak s ha abrakul is főleg csak egészséges takarmányfeléket használunk, bátran felmehetünk a tarlórépával annyira, mint a takarmányrépával, míg ellenben ha pl. sok konkolydarát, vadrepcepogácsát s általában kevésbé természeteszerű takarmányfeléket etetünk, akkor nem tanácsos a tarlórépát nagy adagban takarmányozni.

A konkolyról már ismételve elmondottuk azt, hogy az egészséges marhával 5 kg. tiszta konkoly etethető 1000 kg. élősulyra naponta, míg ellenben ha az állatnak valami emésztőszervi baja vagy csak nagyobb mérvű hasmenése van, egészen mellőzzük a konkolyt vagy legalább is nagyon megkevesbitjük azt, mert ilyenkor mérgezőleg hathat a konkoly, holott az egészséges emésztőszervek mindaddig nem szenvednek tőle, míg az említett adagot nem lépjük át. Miután a jelen esetben a konkolyosnak csak $\frac{1}{3}$ része igazi konkoly s $\frac{2}{3}$ része vadbükköny s gabonamag, 15 kg.-ig lehetne azt 1000 kg. élősulyra az egészséges marhával etetni, de ennyi abrakot ritkán adunk a hizóknak s ha adunk is annyit, akkor többféle abrakot szoktunk etetni, hogy változatosabb tegyük a takarmányt. A kérdéses konkolyt továbbá veszély nélkül etethetjük $\frac{3}{4}$ —1 éves egészséges borjúkkal is, de természetesen nem annyit, hogy 5 kg. tiszta konkoly jusson 1000 kg. élősulyra, mert a borjúk emésztőszervei kényesebbek, mint a kifejlesztett marháé.

Wolff szerint a sesampogácsa nyers fehérje s zsirjából 90% emészthető, a szavatolt 47% nyers fehérje s zsir tehát 42.3% emészthető fehérje s zsirnak felel meg. Az 1000 kg. élősulyra megállapított 10 kg. széna, 8 kg. árpa-szalma, 60 kg. tarlórépa, 2 kg. korpá, 3 kg. konkolyos és 2 kg. sesampogácsa tartalmaz 27.0 kg. szárazanyagot, 2.4 kg. fehérjét, 0.6 kg. zsir és 14.1 kg. szénhidrátot, vagyis összesen 17.1 kg. emészthető szervesanyagot, melyből 8.1 kg. a szalastakarmányban foglaltatik; emészthetetlen ballaszt 9.7 kg. Itt a sesampogácsát 30.8% fehérje, 11.5% zsir és 14.6% szénhidráttal, a konkolyost pedig a különböző mag-nak átlagos összetételéből kifolyólag 16.9% fehérje, 2.6% zsir és 52.5% szénhidráttal állatok már jóformán befejezték a fejlődésüket, nem nagy a fehérjeszükségletük, s így a fent kimutatott fehérje teljesen elég nekik, s az sem baj, hogy daczára a 3 kg. konkolyosnak, mely azonban csak 1 kg. igazi konkolyt tartalmaz, 60 kg. tarlórépát kapnak, s hogy tengeri nem jut nekik, mert a sesampogácsa s a konkolyos táplálóanyagai körülbelül épp oly hatásosak, mint a tengeri táplálóanyagai, s legfeljebb csak a korpá táplálóanyagáról mondhatjuk azt, hogy 20%-kal csekélyebb hizlaló hatást fejtenek ki, mint a többi abrakféle táplálóanyagai. Ha később burgonyára s tengerire fog áttérni, akkor igyekezzék oda, hogy az állatok most is annyi emészthető szervesanyagot kapjanak, mint eddig, de valamivel kevesebbet a szalastakarmánnyal, mert fiatal állatokkal rendszerint csak 5—7 kg. szalastakarmánybeli táplálóanyagot célszerű etetni, miután a szalastakarmány táplálóanyagai nem elég hatásosak. *Cselkő.*

Boza- vagy rozskorpát vásároljunk-e. (Felelet a 452. sz. kérdésre.) A műmalmok sok-

féle lisztet készítenek a búzából s ez alkalommal annyira kiörlék a korpát, hogy kevés keményítő marad benne. Ellenben a rozst egyszerűbben szokták örlni, mert a rozsban másképp van a keményítő s a siker elosztva, mint a búzában s ezért jobb kenyérlisztet nyernek a rozsból akkor, ha csak egy-kétféle lisztet készítenek belőle. Ezért nem is örömlétki a rozskorpát annyira, mint ahogy a búzakupát szokták s ez az oka annak, hogy rendszeren csak egyféle rozskorpa, ellenben többféle búzakupá kerül piacra, valamint hogy a rozskorpa többnyire valamivel drágább a legjobb búzakupánál. Azonban mindez csak általánosságban áll, de kivételesen a búzakupá is lehet jobb s ezért nagyban vásárlásnál mindig ajánlatos a kérdéses korpaféléket elemezteni s azt beszerezni, amelyikkel olcsóbban vásároljuk a tápegységet. Fejőstehenekkel mindkét korpa egyaránt etethető s bajos megmondani, hogy a tejelválasztásra melyik hat jobban. Azelőtt a búzakupát tartották jobb tejtakarmánynak, de most már nem tesznek közöttük különbséget, illetve a tápgazdagabb korpának az etetését ajánlják inkább.

Ökörhizlalás. (Felelet a 453. sz. kérdésre.)

A fiatal s egytarka ökröket belterjesebben célszerű hizlalni, mint a fehér mustaökröket, vagyis előbbiekkal kevesebb szalastakarmányt s több abrakot fogunk etetni, mint utóbbiakkal, míg a répa s burgonya mennyiségében nem szükséges különbséget tennünk. A tarka ökrök kaphatnak 1000 kg. élősulyra 60 kg. répát, 5 kg. herét, 5 kg. r. szénát, 6 kg. tavaszi szalmát vagy polyvát, 2 kg. tengerit, 2 kg. rost-aljat, 2 kg. korpát s 2 kg. melasszét. Ebben foglaltatik 27.5 kg. szárazanyag, 1.7 kg. fehérje, 0.4 kg. zsir és 16.4 kg. szénhidrát, vagyis összesen 18.5 kg. emészthető szervesanyag, melyből 6.6 kg. a szalastakarmányban fordul elő; emészthetetlen ballaszt 9.0 kg. Ha burgonyát is akarunk etetni, akkor az vagy egyidejűleg a répával történhet, vagy azt is tehetjük, hogy előbb az egyikkel, később pedig a másikkal hizlalunk. Mindkét esetben főleg csak annyiban változtatunk a fenti adagoláson, hogy kétszer annyi répát vonunk el, mint amennyi burgonyát akarunk etetni. Így etethetünk 60 kg. répa helyett 30 kg. burgonyát, vagy 30 kg. répát és 15 kg. burgonyát s így tovább. Miután a széna nedves rétről származik s miután a here sem jó, úgy lehetne azokat izletesebbé tenni, hogy vízben feloldott melasszéval locsolnák le. Így aránylag sok szalastakarmányt lehetne a musta-ökrökkel megvetetni, ami azért lenne előnyös, mert 60 kg. répán vagy megfelelő mennyiségű burgonyán kívül csak 4—5 kg. abrakot célszerű öreg göböllyökkel etetni s ezért nagyon kívánatos volna, hogy minél több szénát vagy herét fogyaszsanak. Megjegyzendő még, hogy adagolásunk azon időre vonatkozik, midőn az állatok már elég jó husban vannak, ami a tarka ökröknél többnyire már a hizlalás kezdetén, a mustaökröknél azonban csak később szokott lenni. Ha tehát az őszi szántás nagyon megviselte volna az ökröket, akkor eleintén ugyanannyi répát vagy burgonyát, de több szalastakarmányt s kevesebb abrakot etetve, csak később kellene a fenti adagolásra áttérni. *Cselkő.*

Marhahizlalás abrak nélkül. (Felelet a 454. sz. kérdésre.) A mérsékelt meleg helyen nyugalomban tartott marha nem változtatja a súlyát, ha 1000 kg. élősulyra 15 kg. középminőségű réti szénát kap naponta, míg ellenben, ha több szénát etetünk, azonnal gyarapodni fog. Ebből a szempontból tehát kevesebb sem kételkedhetünk azon, hogy abrak nélkül hizlalni lehet, mert a sovány marha mintegy 35—40 kg. szénát képes 1000 kg. élősulyra naponta fogyasztani. Csakhogy az abrak nélküli hizlalás mindig lassan megy, s a marha nem is hizlalható ki annyira, mint hogyha abrakot is etetnénk, aminek egyedüli oka az, hogy a nyersrostban gazdag szalastakarmány

esarnok Ellátó Szövetkezet átirata alapján a választmány elhatározta, hogy Temesvármegye összes községeiben tojásgyűjtő állomásokat állít fel és a hizott libák értékesítését szervezi a gazdakörök útján. A lenkikészítőtelep felépítése tárgyában az egyesületi elnökség végleges megállapodásokra jutván Fiedler gyárossal, a választmány elhatározta, hogy sürgős felterjesztést intéz a földmivelésügyi kormányhoz 50,000 korona államsegély kiutalványozása iránt. Ezután tudomásul vette a választmány Kabdebo Gergely alispán átiratát a vármegyei mezőgazdasági bizottságra vonatkozó vármegyei szabályrendelet módosítása, továbbá a vármegyei mezőgazdasági alapnak az egyesület tulajdonába való átengedése tárgyában. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége idei nagygyűlésére a választmány Ambrózy Gyula báró, Setojanovits György báró, Ottlik Péter, De Pottere Brunó és Gulácsy Dezső választmányi tagokat küldte ki.

A kivándorlási kongresszusok eredménye.

A Magyar Közgazdasági Társaságban december 3-án élénk és érdekes vitaest volt, amelynek tárgya Hegedüs Lóránt dr.-nak, *A kivándorlási kongresszusok eredménye* című mult heti fölolvására volt.

Az ülésen Ling Lajos elnököt. Ott voltak: Bujanovics Sándor, Forster Géza, Rubinek Gyula, Szilassy Zoltán, Jeszenszky Pál, Bernát István dr., Horváth János dr., Baross János dr., Geöcze Sarolta, Buday Barna, Fellner Frigyes dr., Balás Árpád és mások.

A vita első szónoka Bujanovics Sándor azzal kezdte, hogy az előadás és az OMGE. fölfogása közt sok az ellentét. Az előadó kicsinyléssel szolt a kongresszusokról s kifogásolta, hogy a kongresszusok a kivándorlás kérdésén kívül sok más tárgyat öleltek föl. Nem lehet ezen csodálkozni, a kongresszusok tagjai nem fejelemezett tudósok, hanem gazdák voltak, akik természetesen ragadták meg az alkalmat, hogy a kivándorlást okozó bajokkal előhozakodjanak. A határozatokat illetőleg, amelyek nagy tömegét szintén kifogásolja az előadó, csak annyit mond, hogy ezek nem egy kormányzati programnak készültek, ebből ki lehet válogatni a legjobbakat. A kivándorlási kongresszusok legfőbb eredménye az, hogy ország-szerte felkeltették a kongresszusok iránt az érdeklődést. Ezt elismeri előadó is. Hogy oly dolgokkal is foglalkoztak volna a kongresszusok, melyek nem érintik a kivándorlást, ezt tagadja. Ezzel az eredményvel meg lehet elégedve mindenki.

Bernát István nem helyesli azt a modort, melyben Hegedüs a kongresszusok törekvéseit tárgyalta. Az államosításra törekvést nagy hibának s gyengeségünk bizonyítékának tartja, de ezt a Hegedüs által követett modorral nem fogjuk megtörni soha. Hegedüs maga sem mentes az államosítás bűnétől, mert kongresszusi javaslatában maga is állami támogatást és biztosítékot kívánt. Ez a javaslat egy erdélyi záloglevél kibocsátó intézetre vonatkozik s miután megvalósítva ma sincs, kéri Hegedüst, vegye maga kezébe a dolgot s az ide irányuló akciózt szervezze és mindent tegyen meg annak bebizonyítására, hogy nem kíván csupán a jámbor óhajások terén maradni, hanem cselekedni is kész. Az előadó míg egyrészt szintén mérhetetlen gunynyal szolta le viszonyainkat, másrészt az amerikai viszonyok tekintetében tele van bámulattal.

Baross János dr. főleg a birtokpolitikai részzel foglalkozik, statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy nem igaz az állítás, hogy a paraszt földhétsége ki nem elégíthető. Híve a középbirtok hitbizományoknak a társadalmi patriarkalizmus szemponyjából s főleg nemzeti-ségi vidékeken tartja szükségesnek, mert ott a magyar társadalmat a középosztály képviseli

Nagy tetszés mellett hivatkozik Széchenyre Bismarkra, Napoleonra s főleg bosszasabban Tisza István grófra, aki először tört lándzsát a középbirtok hitbizományok érdekében.

Eber Antal azt vitatja, hogy maguk a szövetkezetek leginkább élvezik az állami támogatást. A lekötött cselédek kivándorlásának megakadályozását ő nem tartja liberálisnak. Osztya Hegedüs nézetét a földhétség létezésére, mint a kivándorlás egyik okára vonatkozólag.

Baross János rövid föl szólalása után Fellner Frigyes dr. hosszasan vitatja a törzsöröklési rendszer célszerűtlenségét. Azt állítja, hogy nálunk, a külfölddel szemben, aránylag kevés birtok kerül árverésre.

Hegedüs Lóránt azután visszautasította azt a vádat, hogy ő a kongresszusi előadásában államosító törekvést árult volna. Szívesen segítette volna elő a székely földhitelintézet ügyét, de az ottani vezető embereket nem lehetett kapacitálni. Amit lehetett, megtett. Ismételve rámutat arra, hogy sok esetben a földhétség viszi ki a parasztot — és a latifundiumok s a kivándorlás közt összefüggés van. Kifejti újra, hogy a kongresszusok bizonyos közgazdasági politika szolgálatában állottak és sajnálatos dolognak mondja újra a kongresszus államosító törekvéseit.

Rubinek Gyula utal arra a célra, melyet az OMGE. a kongresszusokkal maga elé tűzött. Az egyik az volt, hogy az egész magyar társadalmat a kivándorlás iránt való közönyből fölrázza, a másik, hogy a kivándorlás okaira rámutasson s azok elhárítására határozatokat hozzon. Az egyik cél el is érte, éppen azért nem érdemlik meg a kongresszusok a sujtó kritikát.

Hegedüs Lóránt és Rubinek Gyula éles polémiaja után Ling Lajos elnök összefoglalta a vita eredményét s bezárta az ülést.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az „OMGE.” közleményei.....	Oldal
Tengeri hajók elátása Fiumében	1813
A kivándorlási kongresszusok eredménye	1814
Gazdasági egyesületek mozgalma	1823
	1822

Allattenyésztes.

Magyarország szarvasmarhaállományának apadása 1815

Talajjavítás.

Az Egyesült-Államok öntözési tervei

Allatértékesítés.

Sertések eladása a kőbányai szokvány alapján

Üzenet.

A kicsépellenszalma értékesítésének kérdése

Irodalom

Lerészlekrény

Vegyesek

Kereskedelem, tőzsde

Szerkesztői üzenetek

1817

1818

1818

1823

1825

1826

Az osztrák Zentrallstelle a sur tax ellen. Az osztrák mezőgazdasági és erdészeti érdekeknek a kereskedelmi szerződések kötésénél leendő megvédelmezésére alakult osztrák központi-bizottság előterjesztést intézett az osztrák képviselőházhoz, amelyben az osztrák miniszterium 1903. január 31-éről kelt azon intézkedésének elvetését kérelmezi, mely 3:50 korona kiviteli vámot (sur tax) vet a Magyarországra viendő cukor métermázsájára. A Zentrallstelle ez intézkedésben az osztrák cukorgyártás és cukorrépatermesztők hatalmas megkározítását konstatálja, amennyiben a sur tax nemcsak a Magyarországra való bevitt teszi lehetetlenné, de egyúttal megkönnyíti a magyar cukor kivitelét a vámkülföldre. Mi részünkről tiszta szívből kívánjuk, hogy az osztrák Zentrallstelle aggályai megvalósuljanak, mert hiszen ezzel csak kétségbevonhatlan jogaink érvényesülnek. De sajnos, mi a 3:50 koronás sur taxban egyáltalában nem találunk kellő védelmet az osztrák cukor beözönlése ellenében és azért mi most a magyar mezőgazdaság és cukor-

ipar érdekében arra kérjük az illetékes törvényhatósági tényezőket, hogy az osztrák cukor behozatala ellenében a brüsszeli cukoregyezmény engedélyezte teljes 6 frankos sur taxot érvényesítsék.

Székely kiállítás. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya október hó 17-iki ülésében megbizta titkárját, Tokaji Lászlót, hogy egy tervjavaslatot dolgozzon ki egy általános székely kiállítás rendezéséről. A tervjavaslat szerint a kiállítás célja a Székelyföld természeti kincsei, mezőgazdasági és ipari termékeinek bemutatásával, azoknak reklámot csinálni. A kiállítás színhelyül Marosvásárhelyt vagy Kolozsvárt ajánlja. A kiállítás főosztályai, a természeti kincsek, az ipari, a mező- és erdőgazdasági termékek és végül a néprajzi és turisztikai csoportok volna. Marosvásárhelyt tekintve kiállítási színhelynek, a kiállítás céljaira körülbelül 1800 □-m. zárt és 10,000 □-m. nyílt terület volna kijelölendő. A kiállítás költségeit 100,000 koronában irányozza elő, amelynek fődőzésére számításba vesz helypénzek és belépő-díjakból 30,000, államsegélyből érme, díjak és oklevelekre 25,000 koronát, míg a fenmaradó 45,000 korona hiányt az állam és a kiállítást rendező közművelődési és gazdasági egyesületek pótolnák. Miután ezen egyesületek száma meglehetősen nagy, egyre-egyre aránylag kevés hozzájárulási költség esnek. A kiállítás vezetése és rendezése egy igazgató és egy ügyvezető-titkárra bíztnék és maga a kiállítás az 1904. év őszén, vagy pedig 1905. tavaszán tartatnák meg. Nagy súlyt helyez és 23,000 koronát előirányoz a tervezet a reklámcélokra, mert csak az ügyes reklám útján volna a külföldi tőke a Székelyföld szépségei és kiaknázható kincseire figyelmessé tehető. Részünkről, miután az OMGE. az érdekelt gazdasági és közművelődési egyesületekkel közdeményezte és szervezte a székelyföldi kongresszust, örömmel vesszük tudomásul, hogy az erdélyrészi gazdasági egyesületek is melegen felkarolva a székelység ügyét, erőteljes akciózt indítanak érdekében, épp ezért általánosságban helyeseljük a székely kiállítás rendezésének tervezését és a legmelegebben ajánljuk azt az illetékes körök figyelmébe.

A magyar termék kivitel fokozása. A magyar termelést közvetlenül édekliz az a hír, hogy újabban ismét tervbe vették egy a kivitel előmozdításán fáradozó érdekeltség visszahozását. Egyik jól értesült közgazdasági lapban olvassuk, hogy állítólag külföldi tőkepénzesekkel tárgyalások folynak egy olyan részvénytársaság alapítása végett, amely élelmiszereket, nevezetesen marha-, borjú- és sertéshúst, baromfit, tojást, gyümölcsöt, honyhakerti terményeket stb. fog Magyarországból külföldre és pedig Németországba, Belgiumba, Franciaországba és Angolországba szállítani, ahol a szállítmányok számára már előre gondoskodik piacról. A társaságnak erre a célra hűtő és melegítő kocsikból álló különvonatai lesznek, amelyek óránként 60 km. sebességgel fognak haladni és csak a főhelyeken fognak megállani. Az országban gyűjtőtelepei lesznek a társaságnak, ahol a termelőktől, nagybirtokosoktól és kisebb gazdáktól összevásárolt élelmiszereket összegyűjtik s innen mindennap a Budapest közelében létesítendő főgyűjtőtelepre szállítják. Itt aztán kivitelre alkalmas módoz csomagolva, a saját vasúti kocsijaiba rakja s úgy továbbítja expresszvonatain külföldre. A társaság expresszvonatai naponként felváltva fognak indulni: Berlinbe, Brüsszelbe, Párisba, Londonba. A tárgyalások állítólag már annyira előre haladtak, hogy a kiviteli expressz-társaság megalakulása előreláthatólag már legközelebb megtörténik. Amennyiben e vállalat megvalósul, mi örömmel üdvözljük és támogatjuk azt mindaddig, míg működését összhangban lenni látjuk a mezőgazdálkodás érdekeivel.

Viteldíjkezdvevény Arva vármegye in-séges vidékeire szállítandó burgonyaküldemények után. Arva vármegye mezőgazdasági

bizottságának a földmivelségi m. kir. miniszter által is pártolt kérelme folytán megengedte a kereskedelemügyi m. kir. miniszter, miszerint a nevezett megyében az ezidei rendkívüli esőzések és áradások folytán ott beállott rendkívüli burgonyahiány enyhítésére a hazai vasutak állomásainál az inség által fenyegetett lakosság részére teljes kocsirakományokban élelmészeti cselokra szállítandó és a kiosztást eszközölő fentnevezett bizottsághoz czimzendő *burgonyaküldemények önköltségén szállíttassanak.* A kedvezmény legkésőbb 1904. évi április végeig érvényes visszatérítés útján az esetben, ha beigazoltatik, hogy a lakosság között a küldemény élelmészeti cselokra osztatott ki. A *kassa oderburgi* vasut hasonló mérvű díjkezelvényt engedélyezett és az *árvavölgyi helyi-érdekű vasut* is megfelelő kedvezményt fog engedélyezni.

Fölhívás! A rossitteni madártani állomás ez év őszén egy gyakorlati kísérletsorozatot kezd meg, amely előreláthatólag igen jelentékeny fölvilágosításokat adhat néhány, még nagyon homályos madárvonulási kérdésre, mint pl. a vonulás irányára és sebességére. Talán távolabbi körökben is ismeretes tény, hogy a Kurische Nehrung lakói minden vonulási időszakban, ősszel és tavasszal, több száz, esetleg több ezer *varjút* fognak hálókkal, hogy megegyék azokat. Már most e madarak közül nagy számú példányt *egyik lábára helyezett számmal és évszámmal ellátott fémgyűrűvel meg fogunk jegyezni* és aztán szabadon eresztjük. Az ily módon megjegyzett állatok megszerzése mindig érdekes következtetésekre fog alkalmat adni. A kísérletet több éven át, és amennyiben lehetséges, a legnagyobb mértékben fogjuk folytatni. Ha aztán már több száz, sőt — ha állomásunk anyagi eszközei megengedik — több ezer megjegyzett varjunkt lesz Németországban és a környező országokban, akkor a kísérlet a madárfajok terjeszkedését illetőleg egészen új szempontokat nyithat és a madarak korára vonatkozó, már sokat tárgyalt kérdéseire is fölvilágosítást adhat. A kísérlet meddő marad, ha nem támogatják azt a legszelésebb körökben. Ezért minden *vadászt, erdészt, gazdát, madárászt, kertészt*, általában mindenkit tisztelttel felkérünk, hogy vessenek ügyet az elejtett varjak lábára, ha valamelyik ilyen gyűrűvel volna ellátva, vágják le azt a térdizületben és küldjék egy zárt levélben czimünkre: *An die Vogelwarte Rossitten, Kurische Nehrung Ostpreussen.* Egy mellékelt czédulán pontosan följegyzendő az elejtés napja, és amennyiben lehetséges, órája is. Minden költséget megtérítünk, kívánatra a varjút is megfizetjük. Különösen a gazdálkodó urakat kérjük, akik birtokaikon néha igen sok varjút ölnek meg mérgezés által. Ne sajnálják azt az aránylag kevés fáradságot és viz gáltassák meg az elszórtan heverő hullákat. Az eredményekről annak idején jelentést fogunk tenni. A megjegyzett madarak főképpen *dölmányos varjak*, e mellett azonban *vetési varjak* is lesznek.

Rossitten, Kur. Nehrung, 1903. szept. havában.
Thienemann J., a Vogelwarte Rossitten vezetője.

Uj czukorgyár Tetélenen. *Teleki József* gróf tetéleni birtokán egy új czukorgyár berendezését tervezi azon czélból, hogy a czukor-repatermesztés meghonosításával a környékbeli mezőgazdálkodás jövedelmezőségét fokozza. E vállalat tervezői abból indulnak ki, hogy a brüsszeli czukorkonferencián Magyarország mint önálló állam szerepelvén, igénybe veheti az ott engedélyezett 6 frankos *sur taxot* az osztrák czukorbehozatal ellenében és ha ez megszűnik, a magyar gyárak nemcsak hogy jó áron értékesíthetik összes termelésüket, de egyelőre nem is lesznek képesek összes czukorszükségletünk előállítására. Hát mi nem osztjuk a tervezők vérmes reményekeit, mert a képviselőház előtt lévő törvényjavaslat szerint Ausztriával szemben nem 6, hanem csak 3-50 frankos *sur taxot* alkalmazunk és ha csak időközben a kormány mást nem határoz, e leszallított *sur tax* alig fogja megvédelmezni a magyar czukortermelést az osztrák behozatal ellen. Az osztrák gyárak ugyanis sokkal jobb minőségű és aránylag olcsóbb répat dolgoznak föl, mint a magyar gyárak és különben is életérdeke az osztrák czukorgyártásnak, hogy fölőlegének egy részét Magyarországon értékesítse. Bármennyire örülünk is tehát egyébként újabb magyar mezőgazdasági iparvállalatok fölállításán, ez esetben mégis megfontolást és tartózkodást ajánlunk legalább is az ideig, míg a tervezett *sur tax* hatását a magyar czukor értékesítésére ki-puhathatni fogjuk és egyelőre csak inkább arra kell törekednünk, hogy az osztrákokkal szemben is a teljes 6 frankos *sur tax* érvényesíthessék.

Egyiptomi tojaskivitel. Egyiptom tojaskivitele, mely egy évtized előtt még nem létezett, néhány év leforgása alatt annyira fellendült, hogy a tojás ma már Egyiptom kivitelében jelentékeny helyet foglal el és már a közel jövőben is a kivitelnek további emelkedése várható. Egy láda saiditojás 70—84 kilogrammot nyom. Egy láda mindig 1440 darabot tartalmaz; a láda göngysulya 16—18 kilogramm. Az exportőr a tojást a földmivesektől 1000 darabonként vásárolja válogatás nélkül. A tojás válogatása a vásár után történik, mely alkalommal a megsérült és nem teljesen friss tojások a helyi fogyasztásra használatnak fel. A kivitel rendszeresen november elején kezdődik és márcziusban ér véget. Az utolsó évben Egyiptomból összesen 85—90 millió tojást vittek ki, 25 százalékkal többet, mint az előző évben. A legtöbb egyiptomi tojás Nagy-Britanniába — mintegy 70 millió darab — vitetett. Franciaországba az elmúlt évben 3000 láda legjobb minőségű tojást vittek ki; a Németország felé irányuló kivitel is emelkedőben van.

Jégbiztosítás Olaszországban 1902. évben. A jégbiztosítási összeg Olaszországban az 1895. év óta 152.316,018 lírától az 1902. évben 262.096,856 lírára emelkedett, úgy, hogy egy 110 millió lírány növekedés állapítható meg. A díjbevétel ugyan-ezen idő alatt 8.341,886 lírától 11.648,137 lírára emelkedett; 1895-ben az átlagos díj 5-4 százaléka volt és 1902-ben lassankint 4-5 százalékra szállt le. A károk az 1895. évben 5.908,298 lírától az 1902. évben 10.260,357 lírára emelkedtek; a károk 1898-ban 6.790,157 lírát, 1899-ben 7.109,417 lírát, 1900-ban 5.981,805 lírát és 1901-ben 9.873,590 lírát tettek ki. Az átlagos kár a díjhoz arányítva 1895-ben 70-8 százaléka, 1896-ban 70-0 százaléka, 1897-ben 74-0 százaléka, 1898-ban 61-1 százaléka, 1899-ben 66-0 százaléka, 1900-ban 5-40 százaléka, 1901-ben 85-9 százaléka és 1902-ben 88-4 százaléka volt. A kezelési költség 1895-ben 1.465,537 líra és 1902-ben 2.084,573 líra volt; az átlagszázalék tehát 1895-ben 10 százaléka 1900-ban 20 százaléka és 1902-ben 18 százaléka volt.

Báránnyak értékesítése. A közeledő ünnepek s a külföldön is mutakozó fokozottabb szükséglet kedvező konjunkturákat teremtett a báránnyak értékesítésére s a gazdák érdekében járunk el, ha ezen körülményre felhívjuk figyelmüket azzal, hogy eladó báránnyaik egy részét most bocássák piacra. A gazdák önzetlen sáfára, a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete (Budapest, Központi vásárcsarnok) is mai jelentéseiben említést tesz a fenti körülményről és tán jól teszi az eladó, ha nevezett szövetkezet véleményét kikéri a várható eredményre nézve.

Vasuti jogeset. A *vasuti fuvarozásra nézve csupán az üzletszabályzat és a díjszabások mérvadóak.* A *szolgálati utasítások a kártérítési igény elbírálásánál figyelembe nem jönnek.* Egy sajtóüldeményt a vasut több heti beraktározás után akkor bocássott árverés alá, mikor már a sajtó megromlása nyilvánvaló volt. A feladó kártérítést követelt; egyrészt, mivel abbéli törekvését, hogy a küldeményt szállítsák vissza, a vasut nem teljesítette; másrészt mivel a vasut nem járt el a fennálló szabályok szerint. Ugyanis az árverés megtartását sem hirdetményileg, sem külön értesítésekkel nem közölte a vasut az érdekelt kereskedőkkel, jóllehet az utasításokban ez elő van írva. A bíróság megállapította, hogy a vasut jogositva volt az árut eladni, mivel a feladó rendelkezése már az eladás megtörténte után érkezett be. Ezen a jogalapon tehát kártérítés nem követelhető. A 21. számú utasításra való hivatkozást a bíróság nem fogadta el, mivel az üzletszabályzat 70. §-a értelmében a vasutnak jogában áll, hogy az árut minden további formáság nélkül eladhassa. Emélfogva az üzletszabályzattal szemben a szolgálati utasításra való hivatkozás figyelembe nem vehető, mivel a vasut és a szerződést kötő felek közti jogviszonyt csakis az üzletszabályzat és a díjszabások állapítják meg. Az utasítás a vasut belkezelésére vonatkozik; ennek határozmányai ugyan a vasuti alkalmazottak részére a vasutal szemben mérvadóak, de a szabályok alapján a felek, kik a vasut szolgálatát mint fuvarozók veszik igénybe, kártérítési igényvel nem léphetnek fel.

Hajójáratok megszüntetése. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási R. T. igazgatósága közölni teszi, hogy a rendes hajójáratokat az előrehaladott évadra való tekintettel Vukovár és Ujvidék, valamint a Száván Sabác és Mitrovicza között a következő módon fogja megszüntetni. Vukovár és Ujvidék között az utolsó felfelé menet f. év december hó 9-én, az utolsó lefelé menet pedig december hó 1-én lesz. Sabác és Mitrovicza között az utolsó lefelé menet f. évi december hó 9-én, az utolsó felfelé menet december hó 10-én lesz. A nevezett vonalak állomásainak személy- és áruforgalma tehát a fentemlített napokon a folyó évre megszűnik.

Nyilttér. *)

Szuperfoszfátot Stassfurti kaintot

szavatolt 12.4% tiszta káli=23-24%
kénsavaskáli tartalommal

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli=74-76%
kénsavaskáli tartalommal

Kovasavas-kálit

(dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféléket
azonkívül

Rézgáliczot

(98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

"HUNGÁRIA"

MŰTRÁGYA, KÉNSAV ÉS VEGYI IPAR RÉSZV. TÁRSASÁG
BUDAPEST, V., FURDO-UTCZA 8. SZ.

MEGJELENT

„Szőlőművelés és borkezelés könyve“

Második javított és bővített kiadás.

Írta:

SZILARD GYULA

a gróf Esterházy-féle csákvári földmives-iskola tanára.

280 oldalra terjedő tartalommal gyakorlati tanácsokat ad a szőlőtelepítés, művelés, pince-kezelés és pálinkafőzés terén felmerülő összes szakkérdésekben.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalánál (IX. Üllői-ut 25.) Bolti ára 4 korona. Az O. M. G. E. tagjai és a „Köztelek“ előfizetői 3 kor. 30 fill. portómentes küldéssel kedvezményesen áron kapják.

Gyermekeknek legszebb és legjobb karácsonyi ajándék a

„Székely Mesék“

Husz kedves székely mese és ötven szép kép van a meséskönyvben. Postaköltséggel együtt 1 koronáért küldi: Péterfy Tamás író. Budapest, IX., Köztelek.

*) Az e rovat alatt közlöttékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

a budapest

melyek az nevezetes

Az aukcz

árverés

herpályaud

mények a

tetemes d

gyen r

Bejelentés

GYAPJU

HELL

Rubinek Gy
az O. M. G.

Köztelek

19

A „KÖZTELEK“ tizedik évfolyamában, javított tartalommal kiadott „naptár“ mielőző évihez képest teljesen új, különböző Zsebnaptár tagjai és a szerkesztői részéről együtt.

KÖZTELEK
kiadó
Budapest.

KERESKI

Budapesti fuvarozás. 1903. december 1-én az igazgatóság jelentésére felhivatott a Budapesti fuvarozás 23 székér megalommal, — száma 13 székér e zabosbüköny, köle A forgalom h Arak fillérek 440—600, muhar 50 szalma 200—240, szár — kéve —, büköny 490—500, köles —, sarj Összes kocsiszám 1

A szeszleves uralkodott és nagy mitott élesztő és k utóbbi zárlatjegyzés februári szállításra. Helybeli és v mitott szesz adózá raktárra 48-5—49 K drágábban kicsinyb 148 K.-ig kelt nagy Denaturált galicziai gyárak fra 38 K. ajánlottak.

1902. évi forgalom: 28000 hál.

**Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét**

a budapesti gyapju-aukciókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.
Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti tehérpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.
Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

HELLER M. s TÁRSA

BUDAPEST,

V., Erzsébet-tér 13.

Megjelent

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár

1904-évre.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR” ezen tizedik évfolyama régi köntösben, javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagjai és a „KÖZTELEK” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt 3 korona 50 fillér.

Megrendelhető a

KÖZTELEK

kiadóhivatalában,

Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti takarmányvásár. (IX. körlet Mesterutca. 1903. december 4-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 90 szekér réti széna, 23 szekér muhar, 15 szekér zsupszalma, 7 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — tengersizár, 13 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles, stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom lanyha.
Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 440—600, muhar 500—600, zsupszalma 250—300, alomszalma 200—240, takarmányszalma —, tengersizár — kéve —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 490—500, lóhere 520—580, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 360—360. Összes kocsiszám 140. Összes súly 268,000 kg.

Szészület.

A szészületben e héten változatlan irányzat uralkodott és nagyobb vételkedv mellett több tétel finomított élesztő és kontingens nyersszesz kélt el a legutóbbi zárlatjegyzés mellett azonnali és december-februári szállításra.

Helybeli és vidéki egyesület szeszfinomított finomított szeszt adózva 147.5—148 K., adózatlanul szabad raktárra 48.5—49 K.-ig ajánlottak nagyban és 2—3 K. drágábban kicsinyben. Élesztőszesz szilárd és adózva 148 K.-ig kélt nagyban.

Denaturált szesz: helybeli gyarak 39—40 K., galicziai gyarak frankó vasut Budapest hordó nélkül 38 K. ajánlottak.

Mezőgazdasági szeszgyarak részéről kontingens nyersszesz azonnali szállításra 40.5—41 K. volt ajánlva és több tétel ez áron el is kélt.

Exkontingens szeszben nem volt ajánlat.
A kontingens nyersszesz ára Budapesten 40.50—41.50 korona.

Bécs. Kontingens nyersszesz 43.—43.40 K.
Prága. 133.50 K. adózott tripló és 41.50 K. adózatlan szeszért.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban	kicsinyben
Finomított szesz	147.50—148—	149—150—
Élesztőszesz	147.50—148.50	149.50—150.50
Nyersszesz adózva	145.50—146—	147—148—
Denaturált szesz	38.75—39.25	39.50—40—

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Lóheremag. (Vöröshereemag.) A múlt heti lanyha irányzat megszűnt, mert egyrészt a külföldi élelkekben érdeklődött honi vetőmag iránt — és néhány tételt meg is vett — másrészt pedig készárúnak hiányában voltunk, mert az esős időjárás következtében a természetek nem folytathatták a cséplést, sokan pedig meg sem kezdték. Száraz fagyok hiányában még sok csépeletlen vetőmag van a gazdáknál és a későbbi áralakulás épp azon körülményektől fog függni, hogy mennyi lesz a még cséplendő magmennyiség, továbbá hogy mily nagy azon lóheremagkészlet, melyet a belföldi spekuláció még nem exportálhatott. Nem csekély befolyással lesz az áralakulásra továbbá még azon körülmény is, hogy igen sok helyen nagyszemű (amerikai) arankákat konstatáltak a heremagban is, miert is ezen tetelek csak nehezen lesznek eladhatók. Luczernamag. Élelkekben érdeklődés nélkül múlt heti árak mellett igen könnyen adatott el. Nagyszemű világosszínű árúért 2—3 koronával többet fizettek, mint a múlt héten. Takarmányrépamag. Az irányzat még mindig esendes, mondhatni lanyha. Bükönymag. Az árak esökkennek. Muharmagot élelkek kínálnak.

Jegyzések nyersárúért 50 kg.-ként Budapesten.

Lóheremag	54—60—	korona.
Luczernamag	54—60—	”
Fehérheremag	65—70—	”
Baltaczim	14—15—	”
Komócsin fűmag (Timotheus)	22—24—	”

Vetőmagvak ólomzárólása. *)

Budapest, 1903. november 30.

A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1903—1904. idényben, azaz 1903. évi július hó 1-étől a mai napig az alant megnevezett magkereskedők-nél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket ólomzáróltta:

Ólomzáróltató fél	Luczerna	Lóhere	Egyéb	Összesen
M. Mezőgazdák Szöv., Budapest	410	97	1	508
Mauthner Ödön, Budapest	92	—	180	272
Haldek Ignác, Budapest	100	151	1	252
L. P.**) közraktári váll.	172	22	—	194
Szalay Gyula, Budapest	22	16	—	38
Beimel és fia, Budapest	9	—	—	9
Frommer A. H. ut., Budapest	—	1	—	1
Összesen	805	287	182	1274

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai here-félé magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzáróltja.
**) Leszámlító és pénzváltó banknak olvasandó L. P.

Hideghusvásár az Orezi-uti élelmi piacon. 1903. december hó 4-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 29 árus 33 drb sertést, — árus — drb süldőt, 1800 kg. friss húst, 700 füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 800 kg. hájas — kg. kocsonyahúst.

Videkről és pedig: Összesen 37 drb sertést.
Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 128—136 fillér, 1 q 112—116 K., süldőhus 1 kg. — fillér, 1 q — K. füstölt sertéshus 1 kg. 128—144 fillér, 1 q — K., szalonna zsirnak 1 kg. 128—133 fillér, 1 q — K., füstölt szalonna 1 kg. 136—144 fillér, 1 p — K., háj 1 kg. 144— fillér, 1 q — K., disznósír 1 kg. 144—148 fillér, 1 q — K. kocsonyahus 1 kg. 60—80 fillér, füstölt sonka 1 kg. 160—200 fillér, 1 q — K.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon. 1903. december 4-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 66 árus 50 drb sertést, — árus — drb süldőt, 5000 kg. friss húst, 900 kg. füstölt húst, 1200 kg. szalonnát, 700 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonya-

húst, — kg. disznósajtot, — kg. (— drb) sonkát, — kg. tőpörtőt.

Videkről és pedig: Összesen 365 drb sertés.
Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 112—118 fillér, 1 q 112—118 kor. süldőhus 1 kg. 132—144 fillér, 1 q 128—132 korona, füstölt sertéshus 1 kg. 152—160 fillér, 1 q — korona, szalonna zsirnak 1 kg. 132—136 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 10—160 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 136—148 fillér, 1 q — korona, disznósír 1 kg. 144—148 fillér, 1 q — korona, kocsonyahus 1 kg. 72—80 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 180—200 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, tőpörtő 1 kg. — fillér.

Élelmi czikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdak Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezet jelentése 1903. december 1-én.

A forgalom a lefolyt héten mindvégig élénk maradt; a kínálat és kereslet egymással lépést tartottak. Hiány csupán a bányában mutatkozott, melyet a gazdak alig bocsátanak piacra, pedig kedvezően volna most értékesíthető. A vágott libák árara nyomasztólag hatott a nagyobb mennyiségben felszállított selejtes áru és a kedvezőtlen lanyha időjárás; szép áru azonban most is viszonylag jól értékesült. Friss teavaj élénk kereslet tárgya és nagyobb tetelek is gyors és kedvező elhelyezést találnak. Gyümölcs- és zöldségfélék jegyzései változatlanok. Vad az eddigi árak mellett kerül eladásra, nyul nagyobb tetelekben igen előnyösen volna most export utján értékesíthető. Tojás piacunkon az áru kevés, árak változatlanok.

Mai árak:

Husnemfiek: marhahus 112—120 K., helybeli borjúhús 100—130 K., vidéki borjúhús 70—112 K., sertéshus 112—120 K., szalonna friss 108—140 K., szalonna, sózott 126—128 K., szalonna, füstölt 130—136 K., szalonna, olvasztani való 13—140 K., háj 140—144 K., sertészsír 136—138 K. Bányai párja: 10—24 korona.

Füstölt hús (vidéki) kgja 1.60—1.80 K., hazai sonka 1.60—2— K., szalámi 3—3.20 K.

Vad: nyul darabja 2.40—2.50 K., fogoly 0.80—1.30 K., fácán 2—3— K., szalonska 2—2.30 K. darabonként. Vaddisznó 60—80 fillér. Őz hús 1—1.20 K., szarvas és dámvad —.70—80 K. kgként.

Baromfi-félék: élő tyúk 2.4—2.80 K., rántani való csirke 1.30—1.40 K., sütni való csirke 1.20—2.60 K., kacska, sovány — K., hizott 4—6— K., lud, hizott 12—16 K., pulyka, sovány 0—0— K., hizott 9—11— koronával páronként.

Vágott hizott liba 0.90—1.18 K., vágott hizott kappan, kacska és pulyka 1.10—1.30 K. kg-ként.

Teavaj: (centrifugált) 2.20—2.50 K., főzővaj 1.90—2.10 K. kgként. Tehénturó kgja 13—22 fillér.

Zöldségfélék: Burgonya (waggonéru) sárga 340—380 K., rózska I. 320—360 K., kivi fehér 600—800 K. 100 mm.-kint. Hagyma 50 kgos zsákokban zsákkal együtt 4.50—5— mm.-kint. Makói 5.50—6— K. Sárgarépa 3—5 K., petrezselyem 3—5 K., szép vastagszárú torma 24—32 K. mm.-kint.

Gyümölcsfélék: szőlő; chasselas — fillér, muskotály — fillér kgként. Alma, válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranét, Jonathan, Török-Bálint stb.) 40—60 K., másodrendű alma 20—30 K., harmadrendű apró áru 12—20 K. métermázsánként. Körte, elsőrendű 30—60 K., másodrendű 18—28 K. mm. kint. Megyörő: 20—28 K., Dió: 44—80 K. mm.-ként. Aszalt szilva 24—38 K. Szilvaiz 20—34 K.

Méz: pergetett akác 1.10—1.20 K., hárs —.80—1 korona kgként. Gyümölcsz 2 K. kgként, szárított gomba 2.40—4 K. kgként. Mák (kék) 50—60 f. kilónként.

Tojás: bacska 84—88 K., erdélyi apróbb áru 60—82 K. ládánként (1440 drb.), apadt 63—72 K.

Lujza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1903. decz. hó 4-én. Netto-árak 50 kgként, Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, zsákosult. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.	12.90	12.50	11.90	11.50	11.10	10.80	10.—	9.30
			7 1/2	8				
			8.50	5.90				
			Korpa:	F.	G.			
			Ár korona:	4.—	4.30			

Rozslisztárak:	0	O/I	I	FR	II	II/b	III	Rkorpa
K.	11.30	10.90	10.50	10.10	9.70	9.—	7.70	4.60

Hedrich és Strauss „Királymalom” üzleti tudósítása a „Köztelek” részére 1903. decz. 4-én.

Rozsliszt	Szám:	0	O/I	I	WR	II	II/B	III
Ár: Kor.	11.10	10.70	10.30	10.10	9.80	9.60	7.80	
Köleskása								
Szám:	0	1	2	3	4			
Ár: Kor.	12.—	11.50	11.—	10.50	9.75			

WEGMANN hengersizégyár, Zürich

vezérképviselete **Jakab István malomépítészete**
Budapest, II. ker., Horvát-utca 23. szám.

Porcellán hengerek
Daráló hengerek
Combinált hengerek
Malomjáratok
Malomgépek

Olajmalmok
Mótorok
Transzmissiók
Szijjak, Selymek
Eszközök stb.

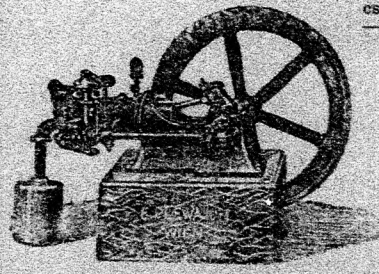
Számtalan elismerés és kitüntetés.
Uj rendszerű minta-malmunkat kérjük meglátogatni.
Tessék árjegyzéket kérni.

1238

Árjegyzék ingyen
és bérmentve.

DÉNES B., BUDAPEST, VI. Váci-körút 61. sz.

Bauer és Klasek utóda **PLEWA E.** mérnök
csász. és kir. szabadalm. gép- és motorgyárának
magyarországi vezérképviselete és raktára.

Szolid vidéki képviselők alkalmazzatnak.

Legújabb rendszerű

Benzin-, gáz-, petrolin- és gőz-
MOTOROK 2-100 HP.

Benzin- és petrolin-

LOCOMOBILOK 2-20 HP.

Ugyanezen motorok szivó-berendezéssel ellátva az áramkötésigéret leírásánál és óránként 2-3 fillérrel szállítják. Olcsó árak és kedvező fizetési feltételek.

Magyar királyi államvasutak 169169/905. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Az alulírott igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére a jövő 1904. évben, illetőleg 1906. év végeig a következő anyagokból felmerülő szükségletének szállítást biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet m. p. I. Norton-féle, nascos csiszoló- és carborundum anyagból készült csiszoló korongokra. II. Csiszoló-árak, nevezetesen Csiszoló-por, üvegpapír és csiszoló-vászonra.

A kiírás tárgyát képező egyes cikkeket előtűntető jegyzékek, melyek egyszerűsített ajánlati mintákul szolgálnak, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módokzatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megláthatók és a magyar kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési (A III) szakosztályánál, Budapest VI. Andrássy út 73. sz. II. emelet 47. ajtó számú helyiségben kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magy. kir. okmány béléssel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb.

F. évi december hó 23-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda küldendők és a boríték ezen külsővel látandó el: Ajánlat 169169/903. számhoz.

Az ajánlott árak egy évi értékének 5%-kal felér bántéppénz, készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi december hó 22-iki déli 12. óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

Bántéppénz nélküli, vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módokzatok betartása mellett állítatnak ki, figyelembe vételre nem számíthatnak.

Budapest, 1903. november hóban.

(Utánnymot nem díjaztatik)

Az igazgatóság.

A "Lóhere"

védjegyű

THOMAS-

SALAK

a legjobb és

legelősebb

FOSZFORSAVTRÁGYA

az összes kalászosok, lóhere, takarmány és kapásnövény, valamint rét és legelőkre. Ezen Thomassalak hazánkban, a legutóbbi években eszközölt trágyázási kísérletek alkalmával, kizárólag kitűnő eredményt mutatott fel.

Csak a "Lóhere" védjegyű Thomassalak származik a csehországi Thomasművekből.

A "Lóhere" védjegy kezeséget nyújt az áru feltétlen tisztasága, idegen anyagoktól való mentessége és legnagyobb mérvű oldhatósága tekintetében. Árajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosításokkal készséggel szolgál a

Csehországi Thomasművek eladási irodája, Bécs.

Vezérképviseelője Magyarországon:

LÁSZLÓ MARCZELL Budapest, VI. Teréz-körút 22.

E hó közepén jelenik meg.

— A —

Gazdasági

Számviteli Naptár

1904. évre. Szerkesztő: SZILASSY ZOLTÁN az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szerkesztő-titkára. Kiadja az Országos Magyar Gazdasági Egyesület. Ára portómentes küldéssel 1 korona 80 fillér. Ajánlott küldéssel 2 korona. Egy diszes s teljesen vászonba kötött, naptár részszel és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alakú egyszerű számviteli könyv, a melyet minden gazda számvitelének bejegyzésére az egész éven át használhat. Előfizetéseket elfogad

a "Köztelek" kiadóhivatala, Budapest

IX. kerület, Üllői út 25. szám (Köztelek).

A Párisi világiállításon
„GRAND PRIX” a legnagyobb
kitüntetés.

A m. kir. államvasutak gép- gyárának vezérigazgatója

Budapest, V., Váci-körút 32.

ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzeséplőkészleteit,
14, 16 és 20 lóerejű compound lokomobiljait

„Millennium” legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó és kévekötő aratógépeit

továbbá: aczélöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

BEYER KÁROLY
BUDAPEST, VI.
ANDRÁSSY-UT 100.

Bátor vagyok a t. gazdaközönség nagybecsű
figyelmébe ajánlani, hogy oly hézagpótló irodát nyi-
tottam, a melylyel nemcsak a gazdaközönség, hanem
házam érdekeit is vélem szolgálni.

Irodám hatáskörébe tartozik:

**Birtokok adás-vételének és
Haszonbérletének közvetítése
Jelzálogkölcsonők convertálása
Birtokbecslések
Gazdasági üzemtervek készítése
Szerényen jövedelmező birtokok átala-
kítása.**

Irodámat a legszigorban vett becsületes üzleti
alapon fogom vezetni s ügyfeleim minden érdekét
képes leszek kielégíteni, mert szakképességemet nem-
csak gazdasági akadémián, hanem 30 évi gyakorlat
utján is szereztem, utóbbi 12 éven keresztül nógrád-
vármegyei saját birtokomat kezelem a legintenzívebben.

Ezen rövid ismertetés után, kérem méltóztassék
bármely ügyben a legnagyobb bizalommal hozzám
fordulni, előre is biztosítom, hogy becses bizalmát
meg fogom érdemelni.

Kiváló tisztelettel

BEYER KÁROLY

földbirtokos, az O. M. G. E. tagja.

1770

Nógrád vármegye törvényhatóságának virilis tagja.
Budapest, VI., Andrassy-ut 100.
Földalatti villamos vasúti állomás: Bajza-utca.

MOST JELENT MEG!

az Orsz. Magy. Gazdasági
Egyesület kiadványában

TŐZEG-FEKÁL-KOMPOSZT

12 ABRÁVAL

Irta

MATLASZKOVSZKI TADÉ

Megrendelhető az ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET-nél és
minden nagyobb könyvkereskedésben.

Ára 1 korona. Bérmentes megküldéssel 1 korona 10 fillér.

Olcsó

Felten & Guillaume
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Bruck a. d. Muhr vas, aczélárak és sodronyipar

Közönséges tűskédrót.
Kerítésdrótok és fonatok, szinkerezett aczél tűskés
kerítésdrótok mint újdonság.
Aczél egyszerű tűskés kerítés drót.

Tartós.

Magyar királyi államvasutak.
163348/903.

**Legolcsóbb utazás Olaszországba és Dél-Franciaországba
Budapest-Uj-Dombóvár-Fiumén át**

a magyar-horvát tengeri gőzhajózási társaság Fiume és Velence, illetve Ancona
közti közlekedő gőzhajóin.

Hajójáratok menet-
rendje 1903. november
hó 1-től visszavonásig.

1. Indulás Fiuméből
Velenczébe minden
kedden és szombaton
este 8 óra 15 perczkor.

2. Indulás Fiuméből
Ancunába minden hét-
főn reggel 7 óra 30
perczkor és mind-n
csütörtökön este 8 óra
15 perczkor.

3. Indulás Velenczéből
Fiuméba minden
hétfőn és csütörtökön
este 8 órakor.

4. Indulás Ancunából
Fiuméba minden szer-
dán reggel 7 órakor és
minden szombaton este
8 óra 30 perczkor.

Menettartem: 10 óra.

Velenczében érkezés és
indulás a Szt-Márk-téren

A gőzhajóknak a Budapest Fiume közt közlekedő gyorsvonatokkal, valamint
Velenczébe és Ancunába a Soma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano, stb. felé
induló, illetve onnan érkező olasz vonatokkal közvetlen csatlakozásban állanak. —
Fiuméba a vonatok a gőzhajók kikötő helyéig közlekednek s onnan indulnak. —
Fiuméből Dalmatiába naponként indulnak gőzhajók, ezek közül hetenként 4 gyors-
járat és pedig: Zarába, Spalatoba, Metkovicba, Ragusába Os Cattaróba, melyek
menetrendje az „Utmutatóban” foglaltatik. Menetjegyek és csoportosítható körutazási
jegyeket a fent megnevezett állomások, ugyszintén a magy. kir. államvasutak kör-
ponti menetjegyjirodái Budapesten és Bécsben, továbbá a Cook Tamás és fia czég
utazási irodái Budapesten és Bécsben adnak ki, hol a kívánt felvilágosítások is
megadhatnak.

Budapest, 1903. november hóban.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága.
(Utányomás nem díjaztatik).

Honnan	Hová	Pénz- érték	Gyorsvonat Sz.v.		
			I.	II.	III.
osztály					
Budapest	{Velenceze vagy Ancona	Kor.	40.00	30.00	16.00
"	Cannes	Frcs	122.45	87.80	—
"	Firence	"	79.50	58.10	32.58
"	Genova	"	95.55	69.10	38.95
"	Grasse	"	124.60	89.25	—
"	Lyon-Perrache	"	134.55	95.70	—
"	Marseille	"	144.05	102.40	—
"	Milano	"	76.25	55.60	31.05
"	Mento	"	116.30	83.65	—
"	Napoli	"	106.85	77.05	48.60
"	Nizza	"	119.00	85.45	—
"	Roma	"	80.05	58.25	32.60
"	Toriro	"	95.40	69.00	38.90
Bécs	{Velenceze vagy Anconca	Kor.	51.40	37.40	19.50
Berlin	"	márk	103.80	73.50	41.20
Breslau	"	"	80.60	58.00	31.80
Hamburg	"	"	130.20	93.10	54.90

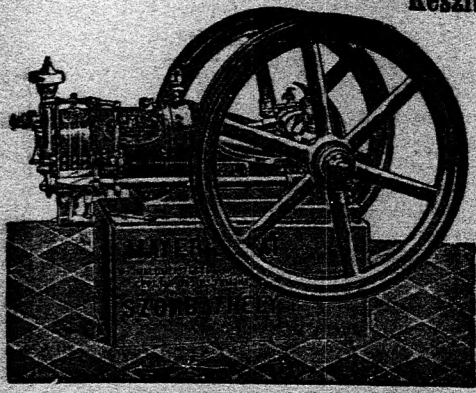
A gőzhajókon egy ágyért 2 korona utánfizetendő.
A hajóátelési díj magában Fiuméből Velenczébe vagy
Ancunába.

Diszterem hálólhelyyel együtte 16 korona
I. osztályu hálólhelyyel 12 korona
III. osztályu (fedélzet) 6 korona

„MA”
Gazda
Az Orsz.
Alakult 1901.
Kormány
Alapított
Tartalék
Biztosítási
Az üzlet
1901. évi
Az 1902. é
Biztosítási
titésével
szolgál

év
dán
cs
böl
tis
hog
nag
biz
mul
hog
min
káb
lap

„MAYER“ gépgyár vas- és fémöntőde részvénytársaság, Szombathely

Készít: **Benzinmótorokat** 2—50 lóerig, stabil és locomobil alakban egyszerű könnyen kezelhető szerkezettel. Megbízható és legolcsóbb üzem gazdaság és kisipar részére!

Benzin-mótoros (locomobil) cséplőkészleteket

560 mm.-től 1250 mm. dobszélességig! Mindennemű gazdasági gépet mint különlegességet! Kiváló szerkezetű borsajtókat minden nagyságban, kivált legjobb szerkezetű szabad. víznyomású (hidraulikus) borsajtókat.

Malomépitészet: Új hengervezelek, használt hengerek rovátkolása. Minden e szakmába vágó gép gyártása.

Osborne D. M.-féle amerikai arató- és kaszáló-gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

BIZTOSÍTÉKI ALAP:

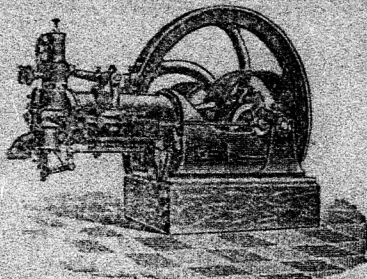
Kormány hozzájárulásával	400,000.— kor.
Alapítványok	1,268,120.— „
Tartalékok	190,400.30 „
Összesen:	1,858,520.30 „
Első évi felesleg	90,249.— „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 40%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Közel 8000 motor 60.000 lóerővel a legteljesebb megelégedésre szállítva.

Drezdai motorgyár r.-t.

(ezelőtti Hille)

fióktelepe és műhelye

GELLÉRT IGNÁCZ ÉS TÁRSÁ-nál

Budapest, VI., Teréz-körút 41.

Telefon 12-91.

Ajánljuk az elismert legjobb, legtekélyesebb, legtartósabb gyártású, legegyszerűbb kezeléssel és legolcsóbb üzemű drezdai benzin-mótorokat, locomobilokat és drezdai gázfejlesztős (generátor) motorokat.

Darálásra, malomüzemre, takarmánycamrákba, tejgazdaságoknak, favágáshoz, vízemelésre, csépléshez és minden más munkára a legelőnyösebb üzemgépek.

Referenciák: a legelőkelőbb uradalmak, malom-üzemek és legkülönbözőbb iparvállalatok.

A drezdai motor minden kiállításon és munkaversenyen a legelső díjakkal lett kitüntetve.

64 kitüntetés és 8 állami érem.

Wiener Landwirthschaftliche Zeitung.
 Hauptredacteur: Hugo S. Hirschmann. Ver-
 redacteur: Rob. Hirschmann, Joh. L. Schüller. Ab-
 20. Jahrg. 104 Hrn. Viertel. K. 6. Ganzj. K. 24
 Oesterreichische Forst- und Jagd-
 Zeitung. Redact.: Joh. C. Weinelt. Jahrg.
 52 Nummern. Viertel. K. 4. Ganzj. K. 18.
 Allgemeine Wein-Zeitung. Red.: H. Hof-
 Meig. Jahrg. 52 Hrn. Viertel. K. 3. Ganzj. K. 12.
 Der Praktische Landwirth. Red.: Ed. Hill.
 Jahrg. 52 Hrn. Viertel. K. 2. Ganzj. K. 8.
 Der Oekonom. Red.: Th. Marg. Jahrg. 24 Hrn.
 Ganzj. K. 2. Bei mindestens 50 Gg. K. 1.50.

Hugo S. Hirschmann's Journalverlag, Wien, I., Schanfergasse 6.

Lapunk kiadóhivatala mint minden évben, úgy ez évben is igen nagy példányszámban fog mutatványszámot karácsonykor szétküldeni a „Köztelek”-ből földbirtokosok, bérlők s gazdaszettek címére.

Azt hisszük, felesleges mondanunk, hogy mily jó eredménnyel járhat ily nagy példányszámban való hirdetés, s bizton reméljük, hogy egy hirdető sem mulasztja el ezen kedvező alkalmat, hogy cégét a gazdaközönség körében minél ismertebbé tegye, annál is inkább, mert ezen nagy számban megjelenő lapban a hirdetés díja igen mérsékelt:

1 oldal	80 korona
1/2 „	45 „
1/4 „	25 „
1/8 „	15 „

A megrendelés legkésőbb f. hó 19-ig küldendő be.

„KÖZTELEK”
 KIADÓHIVATALA
 Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Árverési hirdetmény.

A gyoma-endrődi uradalom felszereléséhez tartozó, a tescheni gépgyárból származó

gözeke-garnitura

mely 2 darab 20 lóerejű gőzmozdony, 1 darab 4 barázdás billenőeke, 1 mélyítő és egy 3 tagu boronából áll, összes tartozékaival együtt, továbbá az uradalom nagyllási majorjában lévő gép- és asztalosműhely felszerelése, Gyomán

f. é. december hó 19-én délelőtt 11 órakor

tartandó önkéntes nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek eladatni fog.

Érdeklődőknek részletes felvilágosítást ad Kherndl György uradalmi jószágigazgató, Gyomán.

Budapest, 1903. december hó. 1707

A Gyoma-endrődi uradalom igazgatósága.

Utánnomás nem díjazatik.

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya

az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása éppen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen kitűnő műtrágyát úgy öszzfoszforsav, mint citromsavban oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja

Kalmár Vilmos, Budapest, VI. Teréz-körút 3.

a Thomas-salakgyarak, Berlin, W. vezérképviselője a magyar korona országainak területén.

Óvakodjunk a hamisításoktól és csakie csillag védjegyét ellátott zárlatokat vegyünk át.

Minden zsák ólomzárval és tartalomjelzéssel van ellátva

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 és 12 lóerőig.

szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, léher-cséplők, tisztító-rosták, konkolyosók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

„COLUMBIA-DRILL” legjobb sorvetőgépek, Planot jr. kapálók,

szecskavágók, répvágók, kukoricsa-morzsolók, darálók, kő- és malmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

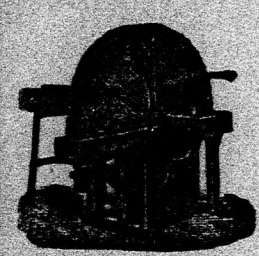
Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve kldetnek.

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

BUDAPEST, Váci-körút 52. szám.

Előre bocsátva, hogy SACK RUDOLF világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók:

Ajánlom közkedveltségül egyetemes és többvasúckéimen kívül sík és dombos talajra egyaránt kitűnően alkalmas sorba- és szórva vetőgépeimet, legújabb szerkezetű

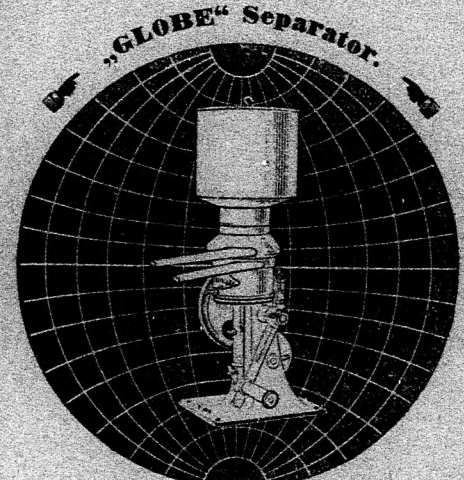

szalmakötél fonó-gépeimet, szecskavágó-, répvágó gépeimet.

Kézi-, járgány- és gőzhajtásra járgányaimat, a jelenkor legjobb takarmánypároló szerkezetű készülékeimet s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket, Mindenről kimerítő árjegyzék és készleges felvilágosítások.

Fontos a tejgazdaságban

a legújabb és legolcsóbb bevált svéd GLOBE Separator, melyvel a legtöbb és legfinomabb teavaj készíthető. Teljes tejszövetkezeti berendezések kézi, erő- és turbina hajtásra úgyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz, legelőnyösebben szállít az

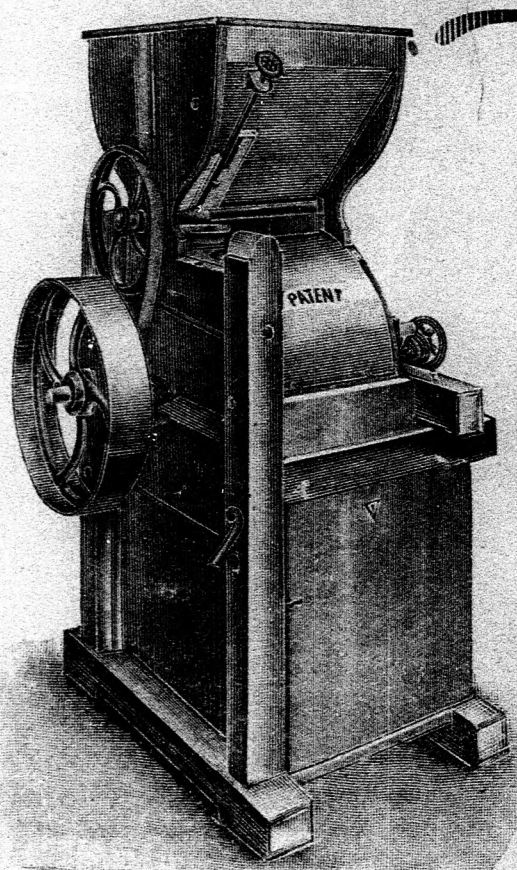

Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár Fuchs és Schlichter, Budapest, VI., Jász-u. 7.

VAJKIVITEL! Friss vaját, évi kötés mellett minden mennyiségben a legmagasabb árakon átveszünk. 1504

Különlegesség: Tejtelepek és tejszövetkezeti berendezése és azok által termelt vajnak átvétele.

Arjegyzékek költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

A szab. „JINDRICH“-féle darálómalmok függőlegesen dolgozó kövekkel kézi, járgány vagy gőzhajtásra próbára is megrendelhetők.

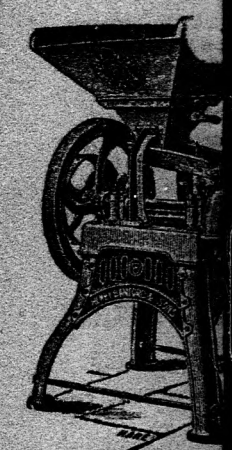
Előnyei: Mindenféle termény liszt finomságra is őrlhető. Nagy mennyiség előállítás. Könnyű járat és egyszerű szerkezet. A kövek élesítését (évente 1 - 2-szer) minden napszamos elvégezheti. Feltűnően olcsó árak. Árajánlattal szívesen szolgál

SEBES ÉS ANTAL
a szab. JINDRICH darálók egyedélarusítói
BUDAPEST, VI., Dávid-utcza 1. sz.

SZECSKA

Burgonyar

Casali-féle tású, valamint MORZ

SZI

mindes Legjobb Minden Arjegyzék ingyen és bérmentve

Komárommegy

in

kerestetik, hi a n vet is teljesen bi a legszükségeseh Ajánlatok a refer utóbbi összekötte R. K. 2234" jel

Slavoni

Elsőrendű nyeles m fűrtös makk (Quer ségért, az őszi és szállít a világhi JAKOB SPITZ

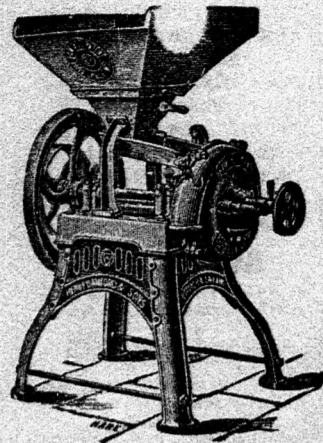
Ételmi az tékeité közlik % mellett. gositást és golási uta ingyen nyu és nem tá Azonnali k V elszám

SZEGSKAVÁGÓ és RÉPAVÁGÓ-GÉPEK

kézi- és erőműhajtásra

Burgonyamosó és osztályozó gépek,

Casali-féle szabadalmazott erőhajtású, valamint egyes és kettős **TENGERI-MORZSOLÓK** kézhajtásra,

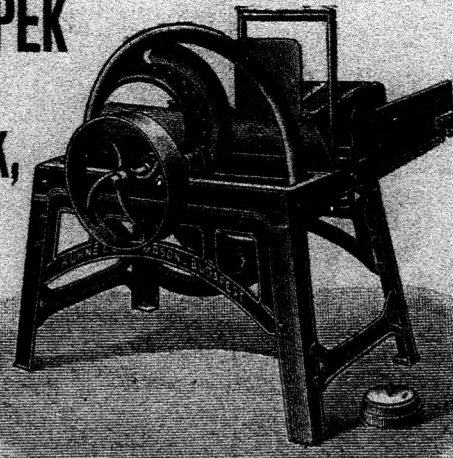
„Rapid“ darálók,
Takarmányfülesztők,

Teljes takarmánykamara felszerelések

melyek sok évi tapasztalatok alapján, a helyi viszonyokhoz mérten díjmentesen szerveztetnek, legjobb szerkezetben és gondos kivitelben szállítatnak

KÜHNE E. hazánk legrégebbi gazdasági gépgyára által **MOSONBAN.**

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a. sz.

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobb része, ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol ugyanis alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házuakat az egész szőlőérés idején a legkiválóbb muskátly és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s minosen oly ház, melynek fala mellett a legesélyesebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszé anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem. A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldet meg, a ki címét egy levelezőlapra tudatja. Cím: Ermelléki első szőlőgyógyintézet Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

„HAMPSHIRE DOWN“ JUHOK.

Kitünő hus, jó gyapju, nagy súly.
Ezen kiválóan értékes

angol juh-fajta

bámulatosan korai

fejlettségénél fogva utolérhetetlen,

ezenkívül pedig oly erős szervezetűek, hogy

minden éghajlathoz alkalmasak,

és a hus minőségére nézve egyedül állanak.

Közelebbi felvilágosítást nyújt

JAMES E. RAWLENCE,

a Hampshire Down juhtenyésztők szövetségének titkárja

SALISBURY, England.

Sehenker és Társai, Hoffmann S. és V., Kohn E. és Mittler

KÜLÖNVONAT IRODAJA.

Ülönvonatunk közlekedik minden szerdán és szombaton

Bővebb felvilágosítást ad a

KÜLÖNVONAT IRODA Budapest, V., Nádor-utca 20.

Telefon: 44-71. 1529

17085. sz. 1903

Temesvári vásár-hirdetés.

Az ideai temesvári Szt. Miklós

országos vásár

1. évi december hó 17-től bezárólag december hó 21-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra december 17-től, csütörtökön reggel 5 órától kezdve meg van engedve.

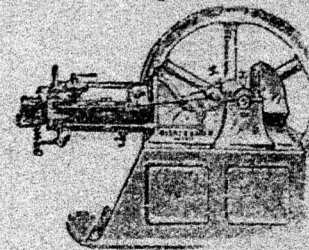
Temesvárott, 1903. évi november hó 28-án.

1708

A városi főkapitánytól **BANDL REZSŐ főkapitány.**

— Bánati ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésvásár. — Gyümölcs-, mezőgazdasági-, kereskedelmi- és iparvásár.

Elismert legjobb és legolcsóbb Benzin-petrolin gázmotorok

villanyos gyújtással és szelep kormányzattal a legmesszebb menő kezeség mellett, minden gazdasági célra alkalmas.

Nem gyorsfutók,

tehát malomüzemekre különösen előnyösen használhatók.

Szállítja kedvező ártételek mellett

OSER és BAUER mótorgyára

BECS, XX., Dresdenerstrasse 79-85.

BUDAPEST, V. ker., Lipót-körút 7. szám.

Árjegyzék ingyen. Tiszteletes ügynökök kerestetnek.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme; házi, nyilvános, mezőgazdasági és ipari célokra.

Legjobb gummi- és kender-tömlők.

Mindenféle csövek, csapok stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

legújabb javított rendszerű tizedes futósúlyú és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Betéti-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Komárommegyei circa 1000 holdas birtokra

intéző

kerestetik, ki a magyar nyelven kívül a német nyelvet is teljesen bírja, hogy a folyó pénztárkönyvet és a legszükségesebb naplót is németül vezethesse. Ajánlatok a referentia megadása és a pályázók legutóbbi összeköttetéséről „Magyar-Német intéző R. K. 2234“ jel alatt **Haasenstein és Vogler, Wien, I.** küldendők.

T. olvasóinknak ajánljuk hogy karácsonyfadíszről, gyermek- és társasjátékokról, sport- és ajándéktárgyakról megjelent új, nagy árjegyzéket Kertész Tódortól Budapest, Kristóffér már most hozassák meg, nehogy rendeléseik elintézése a rendkívüli munka következtében az utolsó napokban késedelmet szenvedjen.

Slavoniai vető makkot.

Elsőrendű nyeles makk (Querc. pedunculata), elsőrendű fürtös makk (Querc. sessiflora) jótálással csiraképeségért, az őszi és tavaszi időnyre legjutányosabban szállít a világhírű vinkovcei erdőkerület erdeiből 1864

IAKOB SPITZER, VINKOVCE (Slavonia).

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlálók használatára.

Irta K. Ruffy Pál.

Az a portortómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár

Értelmi szerek értékesítését eszközlik az előírt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást V ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

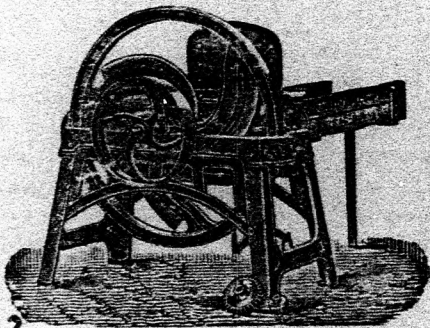
Azonall készpénz-elszámolás V

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ÉS ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában. SÜRGÖNYCZIM: AURORA-BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: Husneműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, V tojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségfélét, gyümölcsöt stb. V

Balesetek

kiszárvai

Szeceksavágók szab. önműk. kiemelővel,

répavágók,

darálómalmok.

Gőzfűllesztő-készülékek!

legújabb, legkényelmesebb szerkezetben

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosoknál

BUDAPEST,

V. ker., Váci-körút 60. szám.

Gőzcséplőkészletek 10 lóerőig.

Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

Jármás ökrök, tinók, lovak, sertések és juhok. tenyész- vagy használati állatok beszerzésére megbízásokat elfogad és azokat felelőség mellett gyorsan és jutányosan, direkt forrásokból közvetíti az Erdélyi Gazdasági Egylet védnöksége alatt álló

Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvárt. Petőfi-u. 7. Telefon: 158.

Tarka tenyész- és beállítani való vagy használati állatok

beszerzésére megbízásokat elfogad, felelőség mellett szállít és direkt forrásokból közvetít, ugyancsak göboly-eladásokat is

Klein Pál Baranya - Mágocs.

VEGYESEK.

Szőlő- és gyümölcs-szállító kosár, 5 kgr.-os, a szamosújvári vasutalomon darabonként 24 fillért megrendelhető a szamosújvári m. kir. gazdasági szaktanárnál. Ugyanott egyébként, a gazdaságban szükséges kosár-áru is kapható. 4599

Jelzálogkölcsonőket legelőnyösebb feltételek mellett és meglevő kölcsönöknek olcsóbbakra való konvertálását, közvetít jelzálogintézeti főtisztviselő. Levelek „Jelzálogkölcsonő” jellegűvel a kiadóhivataltól hoz czimzendők. 4624

Birtokot megvételre keresek körülbelül 300-400 magyar holdat Budapesttől nyugatra, magyar vagy németajkú lakossággal, lakház a faluban, róm. kath. plébániával, 10 km-nél nem messzebb nagyobb városoktól és vasutóktól, árnymentes. Vevő vagyok, nem ágens. Ajánlatokat W. D. E. címre, illetve felvilágosítással szolgálat Alant Alajos földbirtokos Vetés, u. p. Szatmár-Németi. 4619

Eladó uri birtok. Alföldön, Bihar megyében, gyorsvonati állomástól kavicsos tón 40 percznyire eső községben 500 magyar hold birtok 280 ezer koronáért, ugyanczint közvetlen az előbbi mellett 200 holdas birtok 90 ezer koronáért és külön 288 holdas birtok 170 ezer koronáért eladó. A birtokok kitűnő fekete földek. Ugyanott eladó 9 hold remek szőlőtelep 20 ezer koronáért és a községben igen díszes és kényelmes főúri kastély nagy parkkal 90 ezer koronáért. A birtokok 40% köztisztán jövedelmeznek. Ajánlatokat Dr. Megyeri Pál ügyvédhez Debreczenbe intézendők. 4618

Több vármegye, különösen Sopron- és Vas megye területéről több rendbeli kisebb, na jobb és közepes birtok eladását, illetve használati adását közvetíthetem és pedig a birtok minősége szerint, kívánat szerinti árak mellett, fundus instructussal, vagy anélkül. Tudakozódások dr. M. J. néli, Szombathely, Csillag-utca 19. eszközölhetők, a terület, ár és egyéb óhajok megjelölése mellett. 4609

Gazdaság felosztás miatt következő jó karban levő tárgyak jutányosan eladó: 3 lóerejű Nicholson-féle cséplőgarnitúra, Wörner-féle 20 hüvely átméretű daráló, Shuttleworth-féle fűkaszály, morzsoló, sorvetőgép, gyűrű rőtűró henger, répvágók, szeceksavágó 2 lovas járgánnyal, Fairbanks marhaméreg, lizedesmérleg 10 mázsárral, gyűjtőgép, Sack-féle egyes ekék, hármás ekék, vasfogók, ökrök szekerek, fahengerek, tejhűtő 30, 25, 2 lva, 1 literes Fleischmann-féle tejtesztumák. Megtekintethető: Békésgazdaság, Vízgospolaj, vasút és posta Apostag, Pestmegye. 4620

Uj és használt burgonya-, hagyma- és heremag-ZSÁK

a legjutányosabb áron kapható a FISCHER-féle zsák- és ponyvadróhóban Budapest, Nádor-u. 31-33. Alapított 1882. Legszolidabb kiszolgálás

Átiskolázott rostos gyökértű csépek csemétek és szép sima derekú szál-fák kaphatók gróf Wenckhe m Antal főhercegi uradalomban, Csorváson (Békésmegye). 4600

Eladó egy Marshall gyártmányú hat lóerejű, 1890-ik évben készült, 3 évig használt löhere combi. náttal ellátott, mely egy művelésben a löheret piaczképes állapotban fejt és tisztítja, gőzcséplőkészlet teljesen kifogástalan állapotban, melynek ára 1900-ik évben volt 12000 K., most az összes felszereléssel együtt készpénzértéte mellett 6000 koronáért eladatik. Megtekintethető, illetve felvilágosítással szolgálat Antal Alajos földbirtokos Vetés, u. p. Szatmár-Németi. 4638

Eladó a kik még az ősszel óhajtanak kosárfűzet telepitni, ajánlja fajokban gazdag árjegyzékét, Uradalmi nemes-fűzettelep kezelősége, Galgóc. 4291

Bedőházi Pál urad. tisztartó. Kutyfalva, Alsó Fehér-m., megbízásokat fogad el igaz ökrök, lekötni való ökrök, tinó, üsző, tehénk és borjak megvételére. Szíves megkeresést kér: Bedőházi Pál, Kutyfalva Vasúti megállóhely helyt. 1422

Néhány antique butorad-rab és álló órák helyszüke miatt igen olcsón eladatok. VII. ker., Károly-körút 3. sz., II. emelet 40.

Akácza-csemoték élősvény és erdősitésnek! II. választék 40-70 cm. magas — ezre 10 kor. I. választék 70-120 cm. magas — ezre 16 kor.

Gleditschia élősvénynek! II. választék 20-40 cm. magas — ezre 9 kor. I. választék 35-80 cm. magas — ezre 12 kor.

Igen jó gyökérzetű! Hein János faiskola iroda: BUDAPEST VII., Csömöri-ut 109. Mindennemű mütrágya garantizott tartalommal száraz, gépszórára kész különösen superphosphat melyen a kartell áron alul, ugyanczint chillsalétrom a legolcsóbb hamburgi napi áron a legolcsóbban kapható: Lów Benjamin fainál Nyitra. 1697

HERKULES Brauns Rudolf-féle dresdenti Aczel-szél-turbinagyár-törv. védett eredeti gyártmánya Évek óta fényesen ki-próbált költség nélkül üzemelő vizszállításra, villamos világításra, gépek hajtására, mezőgazdasági, ipari és hányászati telepeken. Prospektusokkal, felvilágosítással, költségvetésekkel, tervekkel stb. készségesen 1575 és ingyen szolgálat

Dr. Dietrich Sándor BUDAPEST, Akadémia-utca 14.

Kramer Lipót BUDAPEST, V., Kálmán-utca 3., Honvéd-utca sarkán. TELEFON: 38-11. Sürgőnyezim: „Ceres“ Budapest. A legjutányosabb áron ajánl: Oliva gépolajat, rezeceolajat, ásványkenőolajat, sürtett gépkenőcsöt, hengerolajat, lámpaolajat, petrolenomot, kocsikenőcsöt, olvasztott színfagygyú, kenőszappant, kékkövet, kénvirágot, Rafta-háncsot, saponáriumot, ciro, lint, carbólineumot, f-dellakot, zságot, pony-át, kész kéveköltő-mütrágyát és minden e szakba vágó cikket. Továbbá: Szalonnát, disznózsírt a legolcsóbb napi áron. Szalonnáról lerázott söt marhahízalás ezéjaira stb. Árjegyzékkel és részletes külön ajánlattal kívánásra díjtalanul készséggel szolgálat

Eladó! Peczsezentmárton, Bihar megyében 100 hiter kocányos tölgy-mak 95%-os csiraképeséggel, vevő zsákjaiban várad-velencei állomáson foladva 6 korona 40 filléjével. Számartóli hivatal. 4603

Legkittünőbb Benzinmotoraink gyárunkban mindenkor tiszta-ben megtekintethők. Árjegyzékek és költségvetések díjmentesen adtuk. 1815

Beck és Gergely motor- és gépgyár Budapest, V. Váci-ut 12.

Nemesi birtok 600 magyar holdas, Berzétén, Gömör megyében, vasút, országot mellett, haláleset miatt eladó. Felvilágosítással Glos Barna szolgálat a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-nél, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Gazdáknak a kik még az ősszel óhajtanak kosárfűzet telepitni, ajánlja fajokban gazdag árjegyzékét, Uradalmi nemes-fűzettelep kezelősége, Galgóc. 4291

Bedőházi Pál urad. tisztartó. Kutyfalva, Alsó Fehér-m., megbízásokat fogad el igaz ökrök, lekötni való ökrök, tinó, üsző, tehénk és borjak megvételére. Szíves megkeresést kér: Bedőházi Pál, Kutyfalva Vasúti megállóhely helyt. 1422

Néhány antique butorad-rab és álló órák helyszüke miatt igen olcsón eladatok. VII. ker., Károly-körút 3. sz., II. emelet 40.

Akácza-csemoték élősvény és erdősitésnek! II. választék 40-70 cm. magas — ezre 10 kor. I. választék 70-120 cm. magas — ezre 16 kor.

Gleditschia élősvénynek! II. választék 20-40 cm. magas — ezre 9 kor. I. választék 35-80 cm. magas — ezre 12 kor.

Igen jó gyökérzetű! Hein János faiskola iroda: BUDAPEST VII., Csömöri-ut 109. Mindennemű mütrágya garantizott tartalommal száraz, gépszórára kész különösen superphosphat melyen a kartell áron alul, ugyanczint chillsalétrom a legolcsóbb hamburgi napi áron a legolcsóbban kapható: Lów Benjamin fainál Nyitra. 1697

Parasztolajpogácsát, u. m. tiszta rezece, tők-mag és napraforgópogácsát ajánlunk, franco minden állomásra, ugyanczint vevő-bükkönyt a legjutányosabb áron kisebb és nagyobb mennyiségben. Klein Ferenc és Fla, Budapest, VI., Andrássy-ut 64. sz. 4571

700 darab hosszú tölgyfa, 2 éves vágás, összehordva, Debreczen közepében, vasútállomáshoz egy órányira, eladó, Bővebbet Kovács Péter földbirtokosnál, Debreczen, Mester-utca 21. 4902

Borseprőt folyékony és préselt állapotban, szintegy BORKÖT borsavas meszet bármely mennyiségben, a mennyiség és ár megjelölésével vesz LÖVY GYULA BUDAPEST-KÖBÁNYA, Füzér-utca 8. 4632

Sovány tej, literenként 20-50 fillér értékesítés garantálva, a sovány tejnek legelsőrendű vizen uszó tojlette-tejszappanná vagy tej-mosószappanná való feldolgozása által. Gép nem szükséges hozzá. Uj szabadalom. Min-tát és közelebbi értesítést küld: A. Janitzky Prag-Weinberge 325.

Gazdák figyelmébe 50% olcsóbb M. kir. szab. mint bármely 12321. 900. más világitó anyag a pyroleum világitása. A pyroleum szagtalan, nem fűtől, nem gyúlékony és már több ezer urad-alomban bevezettetett. Számos elismert levél nálam betekinthető. Próba küldem-nyek 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve. 1467

Degen Jakob Budapest, IX. ker., Közraktár-utca 28.

Ne vezettesse magát félre, ha ÉPP OLY JÓT ajánlanak, mert a jelenkor legszívó-sabb tömitőanyaga áll ellent legjobban: a magas és tulhevitett nyomású gőznek Ismertetéssel, mintákka és ajánlattal díjmentesen szolgálat SCHOTTOLA ERNŐ, BUDAPEST Foncière palota.

A legnagyobb állami díjakka és hercegi tiszteleddíjjal kitüntetve. KOEHLER FRIGYES tájkertész BUDAPEST. KERTI TECHNIKAI IRODA Damjanich-utca 47. sz., I. 8 ELVÁLLAI: park, kert stb. berendezésekre vonatkozó tervek, költségvetések kidolgozását, berendezését, szakszertü átalakítását, gondozását, parkokban sziklacsoportok és barlangok építését, Lawn-Tennis pályák, terek készítését, fanyesést stb. Hansen Chr.-féle kiftűnő, — használatban legolcsóbb tejjgazdasági segédszer — sajtojtó ojtópor, ojtótáblák, vaj-és sajttisztítók, savfejlesztők, továbbá: thermo meter, mérőüvegek, tejszűrő-készlekek, vaj-és sajttör-mak, s egyáltalában minden a tejjgazdaságban előforduló minden szükséges cikket legolcsóbban kaphatók: Fich Bertánál Königl. Weinberge (hol Prag) Karlsruhban 8. Szakteltekintélyektől ajánlja: „Kleine Anleitung zum Molkenbetriebe“, 3. kiadás. Ára 1 kor

Likőressenciák. Legtisztább párlat. Kitűnő minőségű, egészséges és olcsó likőr készíthető, minden előkészület nélkül, hűdleg az Isis likőresszenziákkal. Egy üveg, mely 2 liter finom likőr készítéséhez elegendő, a likőr fajtája szerint: 50-60-70 fillér stb. Használati utasítás a vele jár. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Különlegesség: Legfinomabb rumkompozíciók. Kitűnő ürmös essencia. ISIS vegyészeti cikkek gyára Budapest, II., Zsigmond-utca 4. szám. Mezőgazdaság: es erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézte. Ezek közül biztositásokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és öregségi díjra, mezőgazdasági, erdőszeti és ezekkel rokon foglalkozóknak egyének számára a legolcsóbb díjtételekkel, mert nem nyereszkezőre alakult vállalat. Kívánatra alapezabály díjtételek zatiál és bővebb felvilágosítással szolgálat az igazgatóság-nál Budapest, Köztelek, Ötöl-út 26. szám.

Ügyes vine ki a zold alanyojtas szikolát végzett in-doru, energicus, s k'itellességtudó gyu-resek azonnali be-holdas gazdaságon-évi fizetés, teljes ó-keri készpénz. Sz- Pa Kovács, Berait

Egy kovács és bográrnár nagyobb u- több éven át alkalm- 1904. évi január hó- tetnek. Megkeres- Számartóság, Pa- Jász-Nagy-Kun-Szo- czimzendők.

Ügyes állást Gépész állást kinek gazdaságban gyakorlata van, tant- tos, budapesti gép- dolgozót, új tüzkezi- szeritlen készíti. Cz- József, Jászberény.

Gazdatis Allást keres azonnali beépítésre 20 éves, né- emelőitüleg s gyakor- zeti gazdatiszt, 13 é- latal az ország egy- terjessebb uradalmáb- kezelőtiszt müködés- kiadóhivataltban.

Egy nyugalm- es. es kir. örn- német nyelven kívül is beszél, óvadékkép- állást keres Budape- háziinspektor vagy na- dalomban pénzürnökni megkeresések „Örn- a kiadóhivataltba ké- r

Hirdetési ár minden szö- den szö- A legkise- Betöltés

BETÖLTEND Kereset egy gépészomlár szolgálatba lépésre előjuttatott ellátott évi fizetés 1200 l. és 6 öl tüzifa. másolatok, mely- küldetnek, aján- Keresztury István intézendők Nagy-1

Szilygya ki kocsifényező, u- ságba felvétetik. „Szilygyártó 20- alatt kiadendők Sz- zsef hirdetési iro- pest, Marokkai-utó

Ügyes ke- ki kocsifényező, u- ságba felvétetik. „Szilygyártó 20- alatt kiadendők Sz- zsef hirdetési iro- pest, Marokkai-utó

Földmiv- jskolat végzett in- doru, energicus, s k'itellességtudó gyu- resek azonnali be- holdas gazdaságon- évi fizetés, teljes ó- keri készpénz. Sz- Pa Kovács, Berait

Egy kovács és bográrnár nagyobb u- több éven át alkalm- 1904. évi január hó- tetnek. Megkeres- Számartóság, Pa- Jász-Nagy-Kun-Szo- czimzendők.

Ügyes állást Gépész állást kinek gazdaságban gyakorlata van, tant- tos, budapesti gép- dolgozót, új tüzkezi- szeritlen készíti. Cz- József, Jászberény.

Gazdatis Allást keres azonnali beépítésre 20 éves, né- emelőitüleg s gyakor- zeti gazdatiszt, 13 é- latal az ország egy- terjessebb uradalmáb- kezelőtiszt müködés- kiadóhivataltban.

Egy nyugalm- es. es kir. örn- német nyelven kívül is beszél, óvadékkép- állást keres Budape- háziinspektor vagy na- dalomban pénzürnökni megkeresések „Örn- a kiadóhivataltba ké- r

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásuként. A legkisebb hirdetési díj 1-korona.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom ter- mékei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdető cím- nek kitételével közlünk. **KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.**

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Keresetetik
egy gépészműnár január elsején szolgálatba lépésre felület kisebb plajúttal ellátott gőzmalomban. Évi fizetés 1200 korona, lakás és 6 ül. tűzifa. Bizonyítvány- másolatok, melyek vissza nem küldetnek, ajánlkozók ált. Keresetury István tisztartóhoz intézendők Nagy-Lónyára. 4627

Szilygyártó,
ki kocsifényező, újvire gazda- ságba felvétetik. — Ajánlatok „Szilygyártó 28271” jellegű adást küldendők Schwarz József hirdetési irodájába, Buda- pest, Harokai-utca. 4598

Ügyes kovács,
ki gazdaságban elforduló vasa- lásozó, főleg óvasalást szak- értelmével végez, segédállítás- sá január 1-re való belépéssel keresetetik. Bizonyítvány- másolat Szandal Gazdaság címére, u. p. Szolnok, küldendők. 4615

Földmívelési
iskolát végzett intelligens mo- dorú, energicus, szorgalmas és kiteljesítő győzködőt ke- resetnek azonnali belépésre 1200 holdas gazdaságomba — első évi fizetés, teljes ellátás és 194 kor. készpénz. Szőke Sándor, Pa Kovács, Berettyó-Ujlak. 4731.

Egy
kovács és bogárnármester, kik már nagyobb uradalmaknál több éven át alkalmazva voltak, 1904. évi január hó 1-ére felvé- tetnek. Megkeresések Urad. Szántaróczy, Pusztas-Écs, Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye, ezimzendők. 4613

Ügyes vinczellér,
ki a zöldségyártást, valamint szőlőtelep kezelést okosan érti, gyümölcsös, méhészet és borkészítéssel is már foglalko- zott, 1904. évi január 1. belé- pésre keresetetik. Bizonyítvány- másolatok Szandal Gazdaság címére, u. p. Szolnok, külden- dők. 4614

Keresek
egy szakiskolát végzett és több évi tapasztalattal bíró 40 év körüli nőtlen gazdasági segédet, ki ugy a tejgazdaságban, vala- mint a kúlsó gazdaságban is jártassággal bír. Fizetése: tel- les ellátás, készpénzfelosztás meg- egyezése szerint. Ráth Gyula urad. bérli Szomod, Komárom- megye. 4638

ÁLLÁST KERESŐK.

Gépész állást keres,
kinek gazdaságban hosszabb gyakorlata van, tanult géplaka- tos, budapesti gépgyárakban dolgozott, új húszkéntényi szak- szerzőt készíti. Cím: Huszár József, Jászberény. 4621

Gazdatiszti
Állást keres azonnali, vagy újví belépésre 20 éves, nős, **Jelesen végzett okleveles gazda.** Róm. kath. magyar, német és öt nyelvismerettel. Öt évig a legintenzívebben kezelt urada- lomban volt alkalmazva öt éven a gazdatiszti munkánál. Ezen- kívül jelenleg is alkalmazva van. A földmívelés és állat- tenyésztés összes ágá- tiban kiváló tudással bír. Administratívára képes, a szervezés és könyvelésben nagy jártassággal bír. A legkiválóbb ajánlatokkal rendelkezik Cím: A. E. Buda- pest, VIII., Kisstáció- utca 5. III.

Kezelőtiszti
Állást keres 35 éves, keresztény, elméletileg a gyakorlatilag kép- zett gazdatiszti, 13 évi gyakor- lattal az ország egyik legbel- teresebb uradalmából, hol mint kezelőtiszti működött. Cím: a kiadóhivatalban. 4615

Egy nyugalmazott
es. és kir. őrnagy, ki a német nyelven kívül magyarul is beszél, óvadékképes, bizalmi állást keres Budapesten mint házimester vagy nagyobb ura- dalomhoz pénztárnoknak. Szives megkeresések „Órnagy” alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Gépész-kovács,
saját szerszámával jó bizonyít- ványai, 1904. január 1-ére vagy későbbre éves állást keres, gépjárműben, víz-szivattyúzá- sban, gőzmalomban, kazánkovács munkában jártas; eddigi állása egy nagy uradalomban van, mint főgépész és kovács. Cím a kiadóhivatalban. 4592

Gazdatiszti
Állást keres azonnali, esetleg újví belépéssel 34 éves, izraeli egyén. Lő. szarvasmarha-, sertésenyésztés, juhászatban, tehénésztésben jártas, dohány-, répatermelésben s hizlalásban specialista. Négy év óta mint önálló intéző működött, utóbbi állását családjában történt el- halalozás miatt hagyta el. Csakis oly állásra tekint, melyre lehetőleg még belépése előtt vagy ezután a legrövidebb idő alatt nőülhet. Igényei szerén- nyek. Szives megkeresések „Agrár” jellegű alatt a kiadó- hivatalba kéretnek.

14 évi gyakorlattal
bíró izr. nős gazdatiszti (kis családú), ki a gazdaság minden ágában, valamint czukorrépa- termelés, tehénésztés és hizla- lásokban sz. kavott gyakorlata van, keres 1904. évi márczius hó 1-ére esetleg előbbi belé- pésre ispáni, segédtiszt, vagy kulcsári állást. Szives megke- resések kéretnek. Gazdatiszti czimen. Kunbajai gazdaság, u. posta Bács-Almás.

Okl. szeszítő
és gazdatiszt mindkét telen hosszabb gyakorlattal expansio stabilizelő vizsgával, kitűnő referenciákkal állást keres. Szives megkeresések „S. G.” jellegű alatt a kiadóhivatalba kéretnek

38 éves
róm. kath. vallású, földmível- iskolát jó sikerrel végzett egyén, ki mint önálló ispán hat év óta egy bér gazdaságban alkalmazva van, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, azonnali vagy későbbi belépésre meg- felelő állást keres. Bővebbet K. Gy. jellegű alatt a kiadóhiva- talban. 4520

Kezelőtiszti
Állást keres nagyobb gazdaság- ban, 31 éves, róm. kath. vallású, nős, gyermektelen, okleveles gazdatiszti. Jó bizonyítványokkal rendelkezik s állását bármely perczben elfoglalhatja, bár felmondatlan állásban van. Cím: a kiadóhivatalban. 4577

Kiváló szakember,
fővárosi lakos, állással magán- óráiban gazdasági könyvek vezetését, számadások felülvizsgá- lását, gazdasági könyvelés be- rendezését. Cím: a kiadóhiva- talban. 015

Gőzeke-gépész
Állást keres, ki már több éven át bérézánál van alkalmazva, a összes gazdasági és vasesz- tergályozási munkát elvégzi. Cím a kiadóhivatalban. 4585

Kezelőtiszti,
esetleg ellenőri állást keres újví utáni belépésre grófi ura- dalomba 9 évi gyakorlattal bíró okl. gazdatiszti, kitűnő gyakor- lati bizonyítványokkal, igényei szerények. Cím a kiadóhiva- talban. 4625

Megbízható
szerény igényű műkertész elsőrendű szakember uradalom- ban újvire alkalmazást keres. B. Műkertész, Budapest Hermina- ut 35 d. 4638.

Számvevői
könyvelői, vagy ehhez ha- sonló állást keres gazdaságban, kereskedelmi legközebb, a **ket- tős könyvitelben teljesen jártas,** jó bizonyítványokkal rendelkező, nős, 35 éves, izr. egyén. Szives megkereséseket F. M. alatt Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 19. I. 5. alá kérek.

Irnoki
Állást keres gazdaságban négy gimnasziomot végzett, négy évi gyakorlattal bíró, a mezőgazda- ságnak minden ágában jártas fiatalember. Szives megke- resések: Wirtschaftler, Hugo, Kövesdy úrnál Nagykanizsára küldendők. 4635.

38 éves
műkertész, ki több nagyobb kertészetekben hosszabb időközön működött, január hó 1-re állást keres. A kertészet minden tekintetben tökéletes tehetséggel bír, melyet bizonyítványai ta- nusítanak, növény, falkola és konyhakertészetben alapos jár- tassággal bír. Szives megke- resést kér: Pula Vinze, Tura Zsombok, Pestmegye. 4611

Földmívelésiskolát
jeles sikerrel végzett, 37 éves, református, egy gyermektű nős egyén, jelenleg 100 holdas gazdaságot az uraság megelé- gésére 5 év óta önállóan vezet, ki megelőző éveit kizárólag gazdálkodásban töltötte el, is- páni, kulcsári vagy gazdai állást keres 1904. évi január 1-re. Szerény igényű, szorgalmas, megbízható. Törve beszél roma- nul. Cím: a kiadóhivatalban megküldhető. 4630

Földmívelésiskolát
végzett, 5 évi praxissal bíró izr. fiatalember most nőtlen, kon- vencionális állást keres gazda- ságban. Szives megkeresést kér „Gazdasági ispán Felső-Zsolca- czimen. 4637

4 gimn. osztályt
és földmívelésiskolát jeles er- demmel végzett, 28 éves, nőten egyén, jártas a gazdaság összes ágában, kelletős és egyszerű könyvitelben, nagy uradalmak- ból több évi gyakorlattal, mit elsőrendű bizonyítványokkal igazol, 1904. január 1-re ispáni vagy segédtiszt állást keres. Szives megkeresések „Megbíz- ható 4639” czimen a kiadóhiva- talba kéretnek.

Sajtós,
ki az összes sajtfélék készítésé- hez kitűnően ért, állást keres. Hajlandó tejelőkészítés ezei- jából bárba is venni. Szives megkeresést „Sajtós” jel alatt a kiadóhivatalba kér. 4620

Szőlész és gazdász
minden tekintetben igen tisz- tességes, józan, munkaszerető, 10 évi gyakorlattal jó bizonyít- ványokkal rendelkező 32 éves nős, ki a szőlészet, borsá- szat, gyümölcsészet, vala- mint a mezőgazdálko- dás terén a mai kor igényei- nek megfelelően teljesen jártas, bármilyen belépésre állást keres „Vasizorgalom” jellegű alatt. 4634

Főtiszt
vagy önálló gazdatiszti állást keres 16 évi gyakorlattal bíró 37 éves, nős, intelligens gazda, ki felsőbb gazdasági tanítélet- tet és állatorvosi tanfolyamot végzett, a magyar, német és öt nyelvet bírja. A földmívelés és állattenyésztés összes ágá- tiban, hizlalásban, szeszgyár- tásban, a gyümölcsészetben, ugyszintén a birtokadminist- rációban teljes jártassággal bír. Mint főtiszt egy felső-magyar- országi uradalmat már kezelt s kitűnő okmányokkal rendelke- zik. Nagyobb birtokot perczen- tatióra kezelni hajlandó. Szives megkereséseket „Biztos siker” alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 4559

Számtaró
mérlegkép-s könyvelő, jelenleg felmondatlan állásban egy in- tenzívben kezelt nagyobb gazda- ságban működik, hol tehénésztet, hizlalás üzletik, állást oly helyre, hol nőtlen lehetősége, változ- tati óhajja. Kellő ismeretseg- gel bír a külgazdaságban is. Megkeresést „Mérlegképes” jel alatt kér a kiadóba. 4641

Magyaróvári
gazdasági akadémiát végzett, főni uradalomban szerzett 8 évi gyakorlattal bíró 29 éves róm. kath. gazdatiszti intézői állást keres. Kitűnő bizonyít- ványokkal rendelkezik. Cím: a megküldendő a kiadóhivatalban. 4640

Könyvelő,
nős, izr., a kettes könyvitelben mérlegképes, magyar és német levelező, ki hosszabb ideig egy belterjesen kezelt birtokon mint számvevő, nagy tehénésztés és a helyi majorság teendőinek felügyelője volt megbízva, újvire szerény igények mellett állást keres. Jó bizonyítványokkal rendelkezik. Ajánlatokat „3600” sz. alatt e lap kiadóhivatalába kér.

28 éves,
három gazdasági iskolát végzett, hercegi uradalomból gyakor- lattal bíró egyén állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4636

ÁLLATOK.
— Sovány és hizott —
sertéseket
legjobban értékesít:
BAUER B. GYULA
Bpest, VIII., Kerepesi-ut 73.

Idősebb
tenyésztést keresünk megvé- telre. Kérjük percheron, esetleg más hidegvérű ménnel rendel- kezőket, árajánlatukhoz rész- letes leírást mellékelni. Csik- tapolozai László László gazd- ság, Lapanyak, posta Hunyad- Dobra. 7616

Erdélyi magyar faj
Ökörborju
8—12 hónaposok — elsőrendű igás erő anyag nevelésére leg- megfelelőbb minőség- ben állandóan kapható: kovásznaí Gócs Sándor földbirtokosnál **Nagy-Iklódon** Dés-Kolozsvári vonalon. 1699

Egy
bogárfele jegytelen, 165 centi- méter magas, egy és három- negyed éves, feltűnően erős csontszerkezettel, szabályos kö- téstű, teljesen egészséges és hibátlan, apállatnak kiválóan alkalmas, **könnyített mura- kézi menészkő** (ellév mura- kézi apától félév anyától) el- adó 700 (hét száz) korona vétel- árban. Bővebb felvilágosítást ad Szatnyavszky Géza nógárd- marezali gazdasága. 4617

Mongolicza
Lizta vértl egy éves tenyész- kanok elatók Rácz Miksa buda- jenői pátyi gazdaságban u. p. Páty, Pestmegye. Ár drabon- kint míg a készlet tart az Bia- Torbágy 120 korona. 4639

19 darab bika,
mely részben két éves, részben azt május elsőig tölti be, eladó. Mind **erdélyi magyar faj** már megállapodott törz- s- teheneitől, melyek fejűl cizelokra is alkalmasak. Ez év- ben mustaróban kivül már **10 darab számfeltű üsző** eladott tenyésztésre. E nemzedék még **Budapesten és Kolozsvárt első díjat nyert „Jäger” törzsbika** ivadé- kait. **Ugron Zoltán,** posta, távirtda Székely-Keresztur, vasúti megállóhely **Fiátfalva.** 4629

növendék ökor
és üsző borjakat
úgyisint legprimább lekötni való és **jármos ökröket** legjutányosabban árakon aján- lanak: **KLEIN és SPITZER** Kis-Czeill kereskedők. Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadtatnak

ETERNIT-PALA
abeszttből és czeimentből készült minden más feilimuló fedőanyag. Elpusztíthatlan, könnyű, tetszetős s olcsó, minden épületnél használható.
Izjon ismertetésért és mintalemezért a következő címre:
ETERNITMŰVEK, Hatschek Lajos, BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 33.

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma.

u. p. Konca
ajánl míg a készlet tart Konczán 100 kg.-ként az alábbi ár elö- zetes beiktatásával számban; nemesített minőségben:
Tekintve, hogy a rendezettebb gazdaságok már az ősz és tél folyamán szerzik be tavaszi vetőmag-értékességűtöket és hogy kizárólag saját termést első- rendű vetőmagvalnak és tenyész- állataink iránti kereslet, kielé- gíteni már évek óta csak úgy tudjuk, ha s
megrendelést idejében veszzük.

Francia perje 110 kor.
csomos ebir 120 „

fűmagvakra
és alábbiakra a megrendelést megelőző kérjük beiktatni. Csérháti tanártól meghonosított

óvári tak.-répamag
100 kor.,
melyet a magyaróvári szarvas- marhateny-egylet parasztagdái 3 év óta 600 holdon felül ter- melnek drassói magból bőtermőség és eltarthatóságát.

Koránérő, fehér, hl.-ként 50 kg. súlyu k.-holdanként 10 év óta 9—15 mm. termétt:

duppauí zab 18 kor.
lóbab 18 „

tavaszbuza 18 „
székely tengeri,
korai 18 „

királyné tengeri,
legbővebben termő 14 „
lőhere, luczerna, nyulazapu, magvak árai újvire után állapít- tatnak meg.

1903. első díjat nyert
Pekingi kacsa
lojásának tuozatja 5 korona, áprilisban.

1902. Budapesten 2
első díj; 1903. szept-
ember Kolozsvárt
gulyabeli tehenekért és 3 éves bikakért
2 első díj.
Ezen gyorsan fejlőd, edzett hatalmas csontozatú 2—3 éves

magyar
bikákból
Állandó készlet, árak 500—1500 korona.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legököltesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD a vasúthomoknál szemben.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

BÁRDOS és BRACHFELD

villamossági vállalat és műszaki nagykereskedés

BUDAPEST, VI. kerület, Gyár-utca 23. és Teréz-körút 28. szám.

Villamos világítási erőátviteli berendezések

uradalmak, kastélyok, gyárak, malmok stb. részére saját gépüzemben.

ACCUMULATOROK

Stabenow rendszere szerint.

Villámhárítók. • Dynamogépek. • Telefon. • Ív- és izzólámpák.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR P.-t.

BUDAPEST, (Külső-váci-út) Csáklya-utca 3. sz.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár.

SPECIÁL-GÉPGYÁR

Szeszgyárak berendezésére.

Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. Talált meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSSSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGÁLUNK.

3453

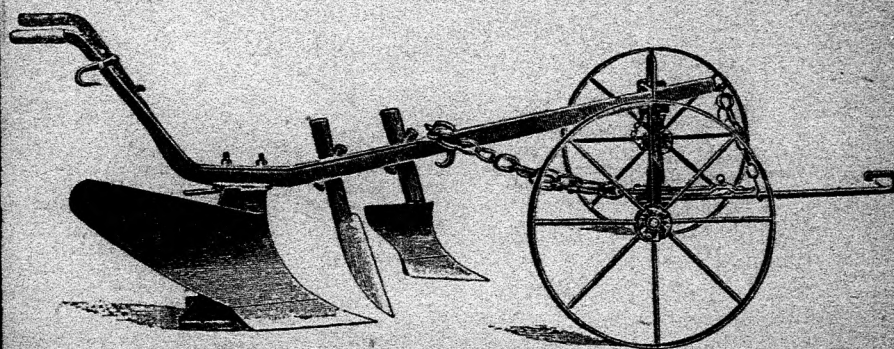
ACZÉLEKÉK

ajánlom a legjobban bevált szerkezetű teljesen aczél anyagból, pánczél aczélkormányokkal, tégelyaczélból készült ekefejjel EGYES EGYTEMES és TÖBBVASU EKÉMET, valamint talajmivelő eszközeimet TELJES SZAVATOSSÁGGAL olcsó ár és kedvező feltételek mellett

BÄCHER RUDOLF

KIZÁRÓLAGOS
EKEGYÁRA

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 68. SZ.
Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND.

K

AZ OR

Az országos ma

Nem t
Egész évre 20 kor

AZ „OMG

Ülésna
1903. deczem

„ „

„ „

„ „

M

„Országos
Egyesüle

„Gazdasági
Szövetsége“

1903. évi decze
délután 4 órak
(Köztelek-utca)

VII. re

Tárgyak

A) Köz

1. A mult
tatása.

2. Jegyző
küldése.

3. Naggy
ványok előterjes

Állattenyész

a) Gyapju
sitása tárgyában.

Min
Minden ga

Magya